

NTNU
Norges teknisk- naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap og
teknologifundus
Institutt for Sociologi og Statistikk

Silje Margrethe Jørgensen

Ungdommenes bilde av korps

En kvalitativ analyse av musikkorpsbevegelsens omdømme

Masteroppgave i Medier, Kommunikasjon og
Informasjonsteknologi

Trondheim, våren 2013

Ungdommenes bilde av korps

En kvalitativ studie av musikkorpsbevegelsens omdømme.

Masteroppgave i Medier, Kommunikasjon og Informasjonsteknologi

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet
Fakultet for Samfunnsvitenskap og Teknologiledelse
Institutt for Sosiologi og Statsvitenskap

Silje Margrethe Jørgensen

Trondheim, juni 2013
Veileder: Oddveig Storstad

Forord

Jeg trodde aldri jeg skulle ta en mastergrad. Masterstudentene, det var de som fikk egne lesesalsplasser. Å studere på masternivå var en utopisk tanke. Her sitter jeg likevel, og skriver på masteroppgaven min. Flere ganger har jeg lurt på hva jeg har begitt meg ut på. Heldigvis har jeg havnet i en klasse hvor vi støtter hverandre når vi har slike tanker. Spesielt må jeg takke Vanja, som har blitt en svært god venninne gjennom de to årene vi har gått på MKI-masteren sammen. Mang en kopp med kakao har gått ned på Kafé Sito, mens vi har diskutert studenttilværelsens små og store bekymringer. En kopp kakao er undervurdert. Det har vært et utfordrende semester. Jeg har nok en gang lært at alt ikke kan gå etter planen alltid, og at man noen ganger må ta til takke med det man har for å komme seg videre.

Flere fortjener en takk for at jeg har kommet meg gjennom dette semesteret. Først, takk til mine unge venninner som lot meg ta i bruk deres nettverk. Uten dere hadde jeg aldri kunnet skrevet denne oppgaven. Det samme gjelder mine ni flotte informanter. Deres tanker og meninger betyr mye. MKI 11-13 fortjener en stor takk for timer inne på og utenfor lesesalen, og for å ha roet meg ned og latt meg vite at jeg ikke er den eneste når jeg har følt at jeg har falt av lasset. BUK, og spesielt jubileumsgjengen for å ha gjort semestret til en korpsboble, og ikke bare en masterboble, selv om det innimellom har blitt alt for mye av det gode. Henriette, Kjetil, Katrin og Roar, hva skulle jeg gjort uten dere? En ekstra takk til Roar for lån av tipp topp opptaksstyr, det har gjort transkriberingen til en lek.

Til slutt må jeg takke min veileder Oddveig Storstad for all den entusiasmen du har vist for oppgaven fra første øyeblikk.

Trondheim, 3. juni 2013

Silje Margrethe Jørgensen

Sammendrag

Den norske tradisjonen med musikkorps har eksistert i over hundre år. På 1960- og -70tallet hadde bevegelsen sin storhetstid. Medlemstallet i Norges Musikkorps Forbund vokste i høy hastighet, og flere nye korps ble opprettet hvert eneste år. Siden 1980-tallet har korpsenes popularitet dalt. Korpsene har fått større konkurranse fra andre aktiviteter, og etter hvert også ny medieteknologi. Selv om korpsene kan ha god rekruttering, er det en utfordring å holde på ungdommen. De er i en alder hvor identitetsutvikling er spesielt viktig, og hva de driver med på fritiden er en del av denne utviklingen. Det er også en alder hvor gruppetilhørighet blir ansett for å være viktig, og hvor man kanskje er ekstra redd for å skille seg ut på en negativ måte blant jevnaldrende. Hva slags omdømme en fritidsaktivitet har, kan dermed påvirke hvorvidt ungdom ønsker å delta og å identifisere seg med aktiviteten. Derfor er det interessant å se på hva slags bilde ungdom har av korpsbevegelsen. Dette bildet viser seg å være sammensatt. I hovedsak kan vi skille mellom deres generelle bilde av korps knyttet til bevegelsens visuelle identitet, og ungdommenes erfaringer med korps knyttet til korpsenes organisasjonsidentitet. I oppgaven blir det sett på om det er forskjeller på ungdom som spiller i korps, og ungdom som ikke gjør det. Deres generelle bilde på korps er relativt likt, instrumenter, marsjering og nasjonaldagen er elementer ungdommene assosierer med korps. Når det er snakk om ungdommenes erfaring med korps, skiller de to gruppene seg mer fra hverandre. For ungdommene som spiller i korps ser den personlige erfaringen ut til å være viktigst i deres bilde på korps, mens ungdommene som ikke spiller i korps i større grad baserer seg på informasjon fra media og bekjente. For mange er det sosiale aspektet viktig, og alle er enig i at det sosiale miljøet er en positiv side av korpsbevegelsen. Korps kan imidlertid se ut til å ha et rykte på seg for å være nerdete, og litt teit. Det er ikke de kule ungdommene som spiller i korps. Ungdommene som beskriver mest positive erfaringer fra korps, er også de som ser ut til å bry seg minst om hva andre måtte mene om korps, og er mest villige til å si at det er kult å spille i korps. Korpsbevegelsens essens ligger i hvert enkelt musikkorps, hvilket gir hvert enkelt korps ansvar for korpsbevegelsens omdømme.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	i
Sammendrag	ii
1. Innledning.....	1
1.1 Korpsenes omdømme?	2
1.2 Oppgavens oppbygning.....	3
2. Korpsbevegelsen i Norge.....	4
2.1 Korpsbevegelsens popularitet.....	5
2.2 Tidligere forskning.....	5
3. Teori.....	7
3.1 Kultur og korps i Norge.....	7
3.1.1 Kultur	8
3.1.2 Norsk nasjonalkultur?.....	9
3.1.3 Distinksjoner	10
3.1.4Korpskultur?	11
3.2 Ungdom	12
3.2.1 Ungdom og media	13
3.2.2 Ungdom og identitet	13
3.3 Bildet av korps: Omdømme og merkevare	15
3.3.1 Identitet og image	16
3.4 Oppsummering.....	17
4. Metode	19
4.1 Valg av metode.....	19
4.2 Fokusgruppeintervju	19
4.2.1 Valg av informanter	20
4.2.2 Valg av lokale og tidspunkt for intervju.....	21
4.2.3 Intervjuguidene	21
4.2.4 Intervjuene	22
4.2.5 Informantene.....	23
4.3 Etikk	23
4.3.1 Om å forske på barn og ungdom.....	23
4.4 Forskningens kvalitet.....	24
4.5 Analysen	26
5. Analyse	27

5.1 Korpsassosiasjoner	28
5.2 Korpsaktivitetens omdømme	30
5.2.1 Korps og det sosiale.....	30
5.2.2 Nerdete å spille i korps?.....	31
5.2.3 Det er bare noe vi gjør.....	33
5.2.4 Foreldrenes påvirkningskraft?.....	34
5.3 Korps som livsstil	35
5.4 Et spørsmål om kultur	37
5.5 Korps i media	38
5.6 En norsk korpskultur?.....	40
5.7 Korpsbevegelsen sett utenfra og innenfra	41
6. Diskusjon	43
6.1 Den norske musikkorpsbevegelsen	43
6.2 En kultur for korps?	44
6.3 Korpsenes mediedekning	45
6.4 Korpsenes omdømme	46
7. Konklusjon – Et sammensatt bilde	47
8. Veien videre.....	49
Litteraturliste.....	50
Vedlegg.....	I
Vedlegg 1: Arbeidsproblemstillinger	I
Vedlegg 2: Intervjuguidene	I
Intervjuguide 1: Intervjuguide for fokusgruppene med informanter uten korpsbakgrunn.....	I
Intervjuguide 2: Intervjuguide for fokusgruppene med informanter med korpsbakgrunn.....	II
Vedlegg 3: infoskriv og samtykkeskjema.....	IV
Forespørsel om å delta på intervju i forbindelse med masteroppgave	IV

1. Innledning

«Dette er en mulighet til å vise at korps ikke er så nerd» overhørte jeg noen si nylig. Det er ikke første gangen jeg har hørt slike utsagn. «Korps er mer enn 17. mai» og «Ingen reservebenk i korps» hører jeg støtt og stadig. Selv har jeg vært hun som spiller i korps så lenge jeg kan huske, og mine følelser rundt dette har variert. Jeg har vokst opp med utsagnet «this one time at bandcamp», og har møtt alt fra oppriktig interesse rundt hobbyen min fra utenforstående, til raske samtaleskift. Jeg har hatt en oppfatning av at korpsbevegelsen har slitt med rekruttering i en del år, noe statistikken over medlemstallene i Norges Musikkorps Forbund, NMF, kan bekrefte. Siden åttitallet har medlemsmassen gått ned. Med omtrent 1600 medlemskorps i NMF, kan NMF anses for å være organisasjonen bak musikkorpsbevegelsen i Norge. Når det kommer til å holde på medlemmene, er ungdom den største bekymringen (Wiig, 2010). Tidligere forskning og undersøkelser understreker denne bekymringen. Likevel hevder NMF det å spille i korps er en populær hobby, og en av de største fritidsaktivitetene i Norge (Norges Musikkorps Forbund, udatert). Som interessert og engasjert korpsmedlem, har jeg et relativt godt innblikk i korpsbevegelsen fra innsiden. Jeg kjenner til en del korps, ulike stiler, repertoar, konkurranser, festivaler og lignende. Med min medievitenskapelige bakgrunn prøver jeg å følge med på hvordan og når korps blir fremstilt i media. Våren 2013 sendte NRK en dokumentarserie, *Korpsfiksert*, hvor de følger et av Norges beste brassband fram mot Europamesterskapet i Brass Band. Denne viser frem en litt annen del av korpsbevegelsen enn folk flest kanskje kjenner til og er vant til å høre om. Serien ble godt tatt i mot, og første episode hadde rundt 400 000 seere (Ryland, 2013). I 2009 ble det også laget en norsk dramaserie for barn og ungdom, etterfulgt av en film med samme navn, *Orps*, som kan sies både å bygge på og leke med stereotypier rundt korps. De siste årene har jeg og registrert en økt satsning fra NMF sin side på de sosiale mediene Facebook og Twitter, hvor de blant annet fronter korpsaktivitetene som foregår rundt om i landet og kjører kampanjer. Sammenlignet med medlemstall i NMF, er det likevel ikke så mange som ser ut til å følge med på deres aktivitet der, med rundt 1500 følgere på Twitter, og i underkant av 5000 som liker Facebooksiden deres per 10. mai 2013. Hvem som har knyttet seg til NMF i sosiale medier, og hvorvidt de følger med på aktiviteten, er det vanskelig å si noe om.

1.1 Korpsenes omdømme?

Omdømme er et tema som stadig flere vektlegger. Det er også et av temaene jeg har møtt på i løpet av mastergraden jeg har funnet mest interessant. Med mitt engasjement i korps, har jeg etter hvert blitt nysgjerrig på hva slags omdømme bevegelsen har. Fra mitt innsideperspektiv har jeg både et innblikk i alt det bevegelsen innebærer, og et inntrykk av hvordan vi tror andre ser på oss. Omdømme handler om omgivelsenes oppfatninger (Brønn & Ihlen, 2009). Høsten 2012 ble det utført en omdømmeundersøkelse om korpsbevegelsen i regi av NMF, hvor det ble sett på assosiasjonene foreldre til barn i skolekorpsalder har til korps. Noen av de sterkeste assosiasjonene som kom frem her var til 17. mai, marsjering, uniform, dugnad og sosialt felleskap. På de tre førstnevnte punktene var det overvekt av foreldre som ikke hadde barn i korps, mens assosiasjonen om sosialt felleskap i hovedsak kom fra foreldre med barn i korps (Sæther, 2012). Siden ungdom blir betegnet som en utsatt gruppe med tanke på frafall i fritidsaktiviteter, ønsker jeg å undersøke hvordan ungdom i Trondheim oppfatter musikkorpsbevegelsen. Har de som spiller i korps et annet syn på hva korps er enn de som ikke spiller? Videre ønsker jeg å se på hvilken betydning ungdommenes bilde av korpsbevegelsen har for deres deltakelse, eller mangel på deltakelse, i korps. Flere, blant annet Turtum (2012) og Hjelmbrække og Berge (2010) har undersøkt hvilke grunner ungdom oppgir for å slutte å spille i korps. Jeg mener det er like viktig å finne ut hvorfor de begynte, eller ikke begynte, og hvorfor de som spiller fortsatt er med. Utsagnene om at korps ikke bare er nerdete, korps er mer enn 17. mai og korps har ingen reservebenk, handler i stor grad om identitet. Hvem er vi, og hvem er vi ikke. Korpsbevegelsen består av mange ulike elementer, fra skolekorpset på åtte medlemmer som så vidt klarer å stille opp på 17. mai, til amatørkorpset som spiller i konkurranser på høyt nivå. *Identitet* er både viktig når det er snakk om omdømme (Brønn & Ihlen, 2009) og ungdom (Krange & Øia, 2005). Ungdomstiden blir ofte sett på som tiden da man skal finne ut hvilken vei man skal gå her i livet, og hvem man vil være. Er det noen sammenheng mellom korpsbevegelsens omdømme og identitet, og ungdommenes identitet? Ungdomstiden blir gjerne også sett på som en tid hvor man er spesielt usikker på seg selv. Gruppetilhørighet og hva jevnaldrende mener blir ekstra viktig (Erikson, 1992). Derfor ønsker jeg også å undersøke om det finnes noen sammenheng mellom korpsbevegelsens omdømme, sosial status og medlemskap i korps. Tidligere masteroppgaver har til dels antydnet at korps blir sett på som lavstatus, men at det sosiale miljøet innad i korpset kan være positivt (Turtum, 2012; Norbeck, 2002). Jeg finner det derfor interessant å se om jeg finner lignende sammenhenger, om en eventuelt lav status for korps veies opp av et positivt sosialt miljø innad i korpset. Jeg ønsker også å se litt

nærmere på korpsenes posisjon i den norske kulturen, og se hvordan dette henger sammen med bevegelsens omdømme. Før jeg tar tak i disse spørsmålene, vil jeg si litt om hvordan oppgaven er strukturert.

1.2 Oppgavens oppbygning

Siden oppgaven handler om korpsbevegelsens omdømme, kommer det først en del om korpsbevegelsens opprinnelse og hvordan den har utviklet seg i Norge, samt en kort oppsummering av noe av det som er gjort av tidligere forskning på korps. Deretter følger et teorikapittel hvor jeg først tar for meg korpsene i den norske kulturen. Hva slags posisjon korpsene har i norsk kultur, kan muligens settes i sammenheng med korpsenes omdømme. Kulturbegrepet blir også diskutert, hvorvidt vi kan snakke om en norsk nasjonalkultur og om korpsene kan plasseres i en bås. Etter kapitlet om kultur, kommer en del om ungdom. I delkapitlet om ungdom og media diskuteres det blant annet om medias fremstilling av korpsbevegelsen kan ha sammenheng med ungdommenes bilde av den. Dette følges av et kapittel hvor ungdoms identitet blir satt i sammenheng med fritidsinteresser. Til sist i teorikapitlet kommer en gjennomgang av oppgavens hovedbegrep, omdømme. I metoddelen begrunner jeg først hvorfor jeg valgte fokusgruppeintervju for å undersøke ungdommenes bilde av korps. Deretter beskriver jeg hvordan jeg har gått frem, samt etiske spørsmål i forskningen, og måter å vurdere forskningens kvalitet. I analysen som følger, tar jeg utgangspunkt i datainnsamlingen, tidligere forskning og teori. Basert på spørsmål rundt fem hovedtema, omdømme, rekruttering, sosial status og mediebruk har jeg forsøkt å fange opp hva slags bilde ungdommene har av korpsbevegelsen. Til slutt kommer en oppsummerende diskusjon, og konklusjon.

2. Korpsbevegelsen i Norge

«Nordmenn er korpsfolk. Ingen andre land i verden har en høyere andel av befolkningen aktive i korps.» (Wiig, 2010 s.10)

I en undersøkelse utført for Norges Musikkorps Forbund i 2012, ble det sett på hvilke assosiasjoner foreldre til barn i skolekorpsalder har til korps, hvor blant annet 17. mai, marsjering og uniform var blant de sterkeste assosiasjonene (Sæther, 2012). Dette kom neppe som en overraskelse på noen. 17. mai i Norge blir av mange sett på som den store korpsdagen, det er denne dagen i året korpsene er i rampelyset, og blir sett av desidert flest mennesker. Denne tradisjonen med marsjering og uniformer kan kobles til musikkorpsenes opprinnelse. Vi befinner oss på 1500-tallet, og tyrkerne er i ferd med å invadere Europa. Med seg har de musikere, som både skal bidra til å fyre opp de tyrkiske soldatene, og skremme fienden. Her kom janitsjarene (Wiig, 2010). Tradisjonelt har musikk hatt mange flere roller enn ren underholdning over hele verden. Eksempelvis har musikk blitt brukt som et middel for å effektivisere og strukturere arbeid, til å skape politisk samhold og forsøksvis for å få planter til å gro. Den spede starten til norske musikkorps har rot i det militære, og tilknytningen er godt synlig den dag i dag. Spesielt godt synlig er dette når det kommer til eksempler som Hans Majestet Kongens Garde og Luftforsvarets Musikkorps. Selv om skolekorps og amatørkorps sjelden har en direkte tilknytning til militære enheter, viser tradisjonen med å marsjere i gatene i uniform mens det spilles militærmarsjer en tydelig lenke til det militære, og dermed korpsbevegelsens opprinnelse. Den norske korpsbevegelsen kan sies å ha oppstått på 1820-tallet, da de første militære janitsjarkorpsene i landet ble opprettet. På slutten av 1800-tallet begynte også den sivile korpsbevegelsen å ta form. I første omgang var det bare menn, og korpsene var gjerne tilknyttet arbeidsplasser og lignende (ibid.). Også denne tilknytningen ser vi rester av i dag, med musikkorps som Trondheim Politis Brassband og Jernbanens Musikkorps. Først fra 1950-tallet fikk jenter og kvinner spille i korps (ibid.). Kvinnene var imidlertid gjerne velkomne til å bidra økonomisk og til korpsmedlemmenes trivsel på øvelsene. For eksempel kan vi lese i årsberetningen til trondheimskorpset Bispehaugen Ungdomskorps fra 1956:

Før man avslutter denne årsberetning må man framheve korpsets dameforening som i år hadde under industrimessen, en vellykket basar på torvet. Denne ble en innbringende forretning for vår flittige dameforening, og har således overrakt kr. 2.400.-, med betingelse av at disse pengene skal kun brukes til innkjøp av regnslag til medlemmene. (Bispehaugen Ungdomskorps, 1955-1965)

2.1 Korpsbevegelsens popularitet

Tidligere masteroppgaver skrevet om korps, handler i stor grad om korpsbevegelsens popularitet sammenlignet med andre fritidsaktiviteter. I *korps i takt og utakt* kan vi lese sitater som

Vi hadde alltid følelsen av at det å spille i korps var litt nerdete. Var du kul, spilte du gitar eller i band. Jeg klarte aldri å lære å spille gitar, så det ble trompet i stedet. Jeg var ganske ambisiøs og gikk inn for saken. Korpsopplevelsen var tosidig: På en side var det gøy og kult å spille, på den andre siden hadde jeg alltid følelsen av at vi som spilte i korps var skolens tapere (Wiig, 2010 s. 14).

Om dette er en følelse mange kjenner seg igjen i, skal jeg la være usagt for nå. Å måle popularitet kan være vanskelig, men ved å se på medlemstallene i Norges Musikkorps Forbund kan vi i det minste si noe om hvor stor interessen for å spille har vært i årenes løp. Etter første verdenskrig var korpsbevegelsen for alvor i vekst. Det ble opprettet flere titalls korps årlig, og medlemsmassen i NMF økte betraktelig. 1960- og 70-tallet kan gjerne betraktes som korpsbevegelsens gullalder, da medlemstallet i NMF var stadig økende. På 1980-tallet begynte imidlertid interessen for korps å dale. Det argumenteres gjerne med at det på denne tiden kom mange nye aktiviteter for barn og ungdom, slik at korps som fritidsaktivitet fikk konkurranse. Fra 1985 til 2013 er medlemstallet i NMF mer enn halvert, fra rundt 140 000 medlemmer til dagens omlag 63 000 (Wiig, 2010; Norges Musikkorps Forbund, udatert).

2.2 Tidligere forskning

Korpsbevegelsen kan neppe sies å være et stort forskningsfelt, men litt har blitt gjort. Blant annet er det skrevet et knippe masteroppgaver, samt gjennomført noen prosjekter på bestilling fra blant annet Norges Musikkorps Forbund. Ringve Museum åpnet våren 2013 utstillingen *Janitsjar – fra Tyrkia til Trøndelag*, hvor de blant annet har sett på janitsjarkorpsenes historie. De fleste av masteroppgavene som er skrevet handler om utfordringer rundt korpsbevegelsen, blant annet frafallsproblematikk, konkurranse og samarbeid med andre fritidsaktiviteter og kulturinstitusjoner. Som vi har sett i den historiske fremstillingen av musikkorpsbevegelsen i Norge, har medlemstallene i Norges Musikkorps Forbund gått noe ned siden 1980-tallet, og dette er kanskje en av grunnene til at mye av den forskningen som har gjort handler om nettopp denne problematikken. Senest i 2012 ble det skrevet en masteroppgave om hvorfor ungdom slutter i korps (Turtum, 2012). Her ble fire unge mennesker som hadde avsluttet sin korpskarriere, samt fire ledere og dirigenter intervjuet. Hun fant at motivasjonen for å være med i korps, og grunnen til frafall var sammensatt. Motivasjon for å begynne handlet om interesse, det sosiale miljøet og familiemedlemmer i korpsbevegelsen. Praktiske årsaker som

flytting, samt prioritering av tid mellom skole og andre fritidsaktiviteter var blant grunnene for å slutte å spille i korps. Andre begrunnelser hun fant, var mangel på utfordring og en følelse av at korps er lavstatus. Turtum (2012) fant at informantene hennes trodde jevnaldrende hadde et negativt syn på korps, og at korps hadde lav status. Samtidig hadde de få konkrete begrunnelser for disse påstandene, dette var tanker informantene selv satt med, om hvordan de trodde omverdenen så på korpsbevegelsen (Turtum, 2012). Også i 2002 ble det skrevet en masteroppgave om frafallsproblematikken i korpsbevegelsen, nærmere bestemt i skolekorpsene (Norbeck, 2002). Her legges det også vekt på hvordan samfunnsendringen muligens indirekte har konsekvenser for rekrutteringen til korps og andre frivillige organisasjoner, for eksempel fordi det er vanlig med færre søsken i en familie enn tidligere, samt at det har foregått en urbanisering i samfunnet. I tillegg har det rett og slett blitt flere tilbud til ungdommen. Det sosiale miljøet trekkes i denne oppgaven frem som en viktig motivasjon for å begynne og å fortsette å spille i korps. Status blir også trukket frem i denne oppgaven, og det ble funnet tendenser til en negativ status rundt det å spille i korps (Norbeck, 2002). Av andre masteroppgaver om musikkorpsbevegelsen, er det blant annet skrevet om samarbeidsforholdet mellom korps og musikkskolen (Duun, 2002). Masteroppgaven til Turtum (2012) bygger delvis på en undersøkelse utført på bestilling fra NMF, *Når hornet er lagt på hylla* (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Denne tar for seg frafall av ungdom i ulike fritidsaktiviteter, med spesielt fokus på korps. De finner at det er flere årsaker til frafall, blant annet at det tar for mye tid eller at det blir for lite utfordringer. De påpeker derfor at tilrettelegging er viktig for å holde på ungdom (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Den nevnte undersøkelsen Brand Cognition utførte for NMF i 2012 kan også trekkes frem. Høsten 2012 ble Brand Cognition hyret av NMF for å gjennomføre en omdømmeundersøkelse blant foreldre, hvor de ble spurt hvilke assosiasjoner de hadde korps. Både foreldre til barn i korps og foreldre til barn som ikke spiller i korps deltok i denne undersøkelsen. Blant foreldrene til barna som ikke spiller i korps, var assosiasjoner rundt 17. mai, uniform og instrumenter mer fremtredende enn hos den andre gruppen, mens korpsforeldrene hadde større fokus på samhold og at alle får være med (Sæther, 2012).

3. Teori

Korps er ikke noe særnorsk fenomen, men har kanskje likevel en spesiell plass i den norske kulturen, og er muligens viktig for den norske kulturarven. Derfor kommer først en utredning av korps i en norsk kontekst, og norsk kultur. Deretter følger et kapittel om ungdom, og et kapittel om omdømme.

3.1 Kultur og korps i Norge

Tidlig i 2013 pågikk det en noe opphetet kulturdebatt i Norge. Kulturminister Hadia Tajik hadde tidligere blitt utfordret av Christian Tybring-Gjedde til å beskrive hva norsk kultur er. «Ikkje min kulturminister» skrev Jon Hustad (Hustad, 2013) i en kronikk. Han var tydelig ikke fornøyd med Tajiks svar på Tybring-Gjeddes spørsmål. Kronikken blåste opp en debatt rundt norsk kulturpolitikk som raste i blant annet ulike nettavisers kommentarsider og sosiale medier. Debatten handlet kanskje like mye om hvorvidt norsk kultur er truet av innvandring, som hva norsk kultur er. For et innblikk i debatten på internett, se for eksempel Hustad (2013), Omdal (2013), Rana (2013) og McPherson (2013). Kulturdebatten, debatten om nasjonalkultur og fremmede kulturer som en mulig trussel på denne er slett ikke ny, og heller ikke særnorsk (Griswold, 2013; Larsen & Hausken, 1999). Det samme gjelder behovet, og problemet med å definere hva som er «typisk norsk» (Østerud, 2007). Korps ble ikke glemt i kulturdebatten vinteren 2013. Tybring-Gjedde skal visstnok ha uttalt at norsk kultur, det er korps, jul og ishockey. Også dette utspillet fikk noe oppmerksomhet i debatten, og ble blant annet plukket opp på blogger, Twitter og et av NRKs populære humorprogram, Nytt på Nytt (Valestrand, 2013). Av denne debatten kommer det frem et syn hvor musikkorpsene blir sett på som et symbol på den norske kulturen. Som med resten av debatten kan det se ut til at innvandring og integreringsproblematikk er det det egentlig handler om, samt hvorvidt Norge og norsk kultur er truet av dette. Rekruttering til skolekorpsene blir dratt inn i debatten, og det diskuteres hvorvidt eventuell manglende rekruttering av innvandrerbarn til norske skolekorps er en trussel for norsk kultur, og især samholdet på Norges nasjonaldag (Giæver, udatert).

Figur 1: Kommentarer på Twitter etter et av Tybring-Gjeddes utsagn i kulturdebatten, 3. januar 2013.

3.1.1 Kultur

Den ovennevnte debatten gjør det nødvendig å diskutere kulturbegrepet, og hvorvidt vi kan snakke om en *norsk* kultur. Kulturbegrepet blir anvendt på mange måter, og akademisk skiller vi gjerne mellom en samfunnsvitenskapelig og en humanistisk tilnærming (Griswold, 2013). Videre blir begrepet benyttet med ulikt innhold både akademisk i ulike fagdisipliner og i andre sammenhenger (Larsen & Hausken, 1999). Ofte skilles det mellom høykultur og lavkultur. Lavkulturen er massens kultur, folkekulturen, mens høykulturen kobles til høy sosial status (Griswold, 2013). Teater og opera anses for eksempel gjerne for å være høykultur, mens for eksempel såpeserier og dansebandmusikk blir sett på som lavkultur. Kultur som politisk begrep har tidligere blitt regnet for å være det samme som høykultur. På 1970-tallet ble det utviklet et utvidet politisk kulturbegrep som skulle inkludere alle aktiviteter innen musikk, teater og så videre (Hodne, 2002). Kor- og korpsorganisasjonene har i stor grad røtter i arbeiderbevegelsen (Krangle & Øia, 2005), og musikkorpsene kan således muligens anses for å være et lavkulturelt fenomen i en slik inndeling hvor høykultur tradisjonelt sett tilhører samfunnets elite. Musikken som spilles i denne bevegelsen spenner imidlertid over et vidt spekter, fra originalskrevet musikk, klassiske verker og samtidsmusikk til musikk fra Melodi Grand Prix, filmmusikk og marsjer. Vidden innad i bevegelsen vanskeliggjør også en slik klassifisering. Norske musikkorps innebærer alt fra skolekorps i alle størrelser og nivå til profesjonelle musikkorps, samt ulike besetningstyper som brassband og janitsjar. Tilbake til selve kulturbegrepet, kan vi si kultur refererer til menneskers «behavior, objects and ideas that appears to express, or stand for, something else» (Griswold, 2013 s. 11). I og med at kulturbegrepet i høyeste grad må sies å være konstruert, må forestillinger om en *norsk* kultur nødvendigvis også være det. I offentlige debatter rundt norsk kultur siktes det også like ofte til det norske samfunnet, som den norske kulturen (Larsen & Hausken, 1999). Dette skillet mellom kultur og samfunn er imidlertid et teoretisk skille. Ingen av begrepene sikter til noe håndfast, men verktøy vi benytter for å beskrive menneskelige oppfatninger av omverdenen (Griswold, 2013). Når man likevel prøver å definere ulike

kulturer, som for eksempel hva norsk kultur er, eller hva en spesiell ungdomskultur består i, blir gjerne *symboler* viktig. Disse symbolene trenger ikke nødvendigvis være noe typisk eller dagligdags, men kan være det. I den såkalte punkekulturen var for eksempel en særegen klesstil og hårfrisyrer viktige symboler (Krange & Øia, 2005). Symboler på norsk kultur kan være ostehøvelen, bunaden og hardingfela. De fleste nordmenn har en ostehøvel i huset, mange har bunad, men de færreste spiller hardingfele. Mange land har folkedrakter som ligner de norske bunadene, likevel blir gjerne bunaden ansett for å være et symbol på norsk kultur. Selv om opprinnelsen til slike symboler er fra et annet sted, en annen kultur, kan symboler omdannes til å gjelde en bestemt kultur (Krange & Øia, 2005). Gitt at vi kan snakke om en norsk kultur, som jeg vil argumentere for at vi kan, hevder Hodne (2002) at den norske kulturen er i stadig endring. Påvirkninger utenfra og generelle endringer i samfunnet bidrar til dette. Norge som selvstendig nasjon er relativt ung. Behovet for å skille oss fra andre land, kulturelt og symbolsk hevdes å ha oppstått på midten av 1800-tallet. Vi kan snakke om utviklingen av den norske nasjonalkulturen, en oppfatning av en norsk identitet som skiller oss fra resten av verden (Hodne, 2002). En oppfatning av en slik norsk nasjonalkultur, kan nok også sies å være det som drev kulturdebatten vinteren 2013. Det kan imidlertid virke til at det var lite enighet om hva norsk kultur faktisk består i, hvilke elementer som egentlig er mest truet og av hvem.

3.1.2 Norsk nasjonalkultur?

På samme måte som begrepene kultur og samfunn er konstruerte og teoretiske er også nasjoner, stater og landegrenser det. Nye land oppstår og forsvinner, landegrenser flyttes eller oppløses og oppfatningen av forholdet mellom stater og nasjoner varierer. Historisk var kulturell standardisering en del av nasjonsbyggingen (Østerud, 2007). Den oppdelingen av verden med stater slik vi kjenner den i dag, er resultatet av en flere tusen år lang utvikling (Lewellen, 2003). Om Norge som selvstendig stat er ung i historisk sammenheng, strekker oppfatningen av landets historie og røtter seg langt lengre tilbake. Snorres Kongesagaer knyttes ofte i stor grad opp mot norsk nasjonalitet. På den annen side er flere av de kulturelle symbolene som skal beskrive dette norske på alder med Norge som selvstendig nasjon etter siste unionsoppløsning. For eksempel ble bunaden slik vi kjenner den i dag utviklet på begynnelsen av 1900-tallet (Husfliden, udatert). Østerud (2007) hevder nasjonalisme kan være en reaksjon på en opprivende utviklingsprosess, hvor nasjonalt særpreg dyrkes som beskyttelse mot ytre trusler. Norges løsriving kan anses som en slik opprivende utviklingsprosess, og blir markert årlig med kulturelle symboler som kan sies å understreke

den norske nasjonalfølelsen. Med utgangspunkt i påstanden om nordmenn som et korpsfolk, med verdens høyeste andel av befolkningen delaktig i bevegelsen (Wiig, 2010) vil jeg påstå at musikkorpsbevegelsen også er et symbol på norsk nasjonalkultur, på linje med ostehøvelen og bunaden. Bevegelsens tyrkiske røtter er intet hinder for dette. Musikkorpsene, og især skolekorpsene er mange steder et av de viktigste elementene på selveste nasjonaldagen, det som gjør 17. mai til 17. mai som nasjonaldag (ibid.). Dermed kan musikkorpsene anses for å være viktig for den norske kulturen, og man kan kanskje gå så langt som å hevde at hvis den norske musikkorpsbevegelsen blir alvorlig truet, ja da er også den norske kulturen slik vi kjenner den i dag truet. Denne sterke tilknytningen til nasjonaldagen er kanskje også en grunn til at tidligere undersøkelser har vist at mange først og fremst forbinder korps med maidagene, uniformer og marsjer (Sæther, 2012).

3.1.3 Distinksjoner

Som nevnt kan det være vanskelig å klassifisere korps som høy- eller lavkultur basert på bevegelsens opprinnelse eller musikkorpsenes repertoar. Enkelte hevder et slikt skille mellom elitens og massens kultur ikke er like skarpt lenger, og at koblingen mellom kulturelle preferanser og sosial bakgrunn kan ha bleknet (Langeland, 2009). Det kan ha sammenheng med at det norske samfunnet er i stadig endring. Et eksempel på dette finner vi i en undersøkelse som viser at den sosiale sammensetningen i Stavanger har endret seg. Den økonomiske eliten har blitt større, samtidig som at sammenhengen mellom Pierre Bourdieus begreper, økonomisk og kulturell kapital, ikke lenger er like sterk (Rosenlund, 1998). Det hevdes også at vi ikke bare kan snakke om en kultur for eliten og en kultur for massen, og at det eksisterer en todeling i massens populærkultur. Hjelseth og Storstad (2008) kaller dette en *hipp* og en *harry* populærkultur, hvor førstnevnte blir rangert høyest av disse to. Den hippe populærkulturen krever en viss kompetanse, har høy prioritert i ulike mediers kulturseksjoner og blir gjerne forbundet med det urbane og det ungdommelige. Den *harry* populærkulturen er motsetningen. Den er mer bondsk og det kreves mindre kompetanse (Hjelseth & Storstad, 2008). En undersøkelse av overklasseungdom viste at de tradisjonelle skillene mellom eliten og massen fantes på noen områder, ungdommene hadde bestemte oppfatninger av hva som var god smak når det kom til litteratur og klær (Langeland, 2009). Kiosklitteratur og kjedebutikker som Lindex ble ikke godtatt. Når det kom til områder som musikk, var de ikke like opptatt av å ta avstand fra populærkulturen, men forhandlet heller med denne. Populærmusikk de poengterte hadde lav kvalitet, kunne fungere bra i noen sammenhenger, det hele avhang gjerne av sosial kontekst. Også disse delte populærkulturen i to, hvor enkelte

genre kunne fungere i visse sammenhenger, mens andre ble forkastet og var uforenelige med deres gode smak. Disse ungdommene konsumerte både produkter forbundet med elitens kultur og populærkulturen (ibid.). Andre hevder også samfunnets elite er kulturelt altetende, noe som gir dem en bred kulturell kompetanse som kan benyttes i ulike kontekster (Aalberg & Elvestad, 2012).

3.1.4 Korpskultur?

Hva så med korpsene? Med korpsbevegelsens rot i arbeiderbevegelsen, har jeg allerede hevdet at korps ikke kan sies å tilhøre samfunnets kulturelite. Er det da et alternativ å plassere korpsene i populærkulturen? Med en tilsynelatende mangel på mediedekning kan korpsbevegelsen kanskje klassifiseres som *harry* populærkultur jamfør inndelingen i hipp og *harry* populærkultur (Hjelseth & Storstad, 2008). Etter at Bergens Tidende valgte å ikke dekke korpskonkurransen Hordablæsten våren 2013, ble det furore blant enkelte i korpsmiljøet, som mente konkurransen var av en såpass størrelse at den fortjente dekning av avisen. Som svar på tiltale, ble korpsmiljøet oppfordret til å slutte å sutre, og heller levere de gode historiene (Svardal, 2013). Historien illustrerer at korps neppe har veldig høy prioritet nyhetsmediene. Hva som får plass i nyhetsbildet, avgjøres gjerne av såkalte nyhetskriterier, som blant annet omhandler sakens omfang, geografisk og kulturell nærhet, aktualitet, konflikt og hvorvidt elitepersoner er involvert. Andre aspekter som er med på å avgjøre hva som får spalteplass, er økonomisk lønnsomhet, hva journalisten regner som relevant og hvilke saker som genererer mest publikum (Aalberg & Elvestad, 2012). Om journalister ikke oppfatter korps som relevant, og dermed velger å prioritere annet stoff over korps, kan korps neppe anses for å være hipt. I sin definisjon på *harry* populærkultur hevder Hjelseth og Storstad (2008) at den krever lite av publikum, det er lite krav til kulturell kapital. I den forstand vil jeg hevde korps faller utenfor den *harry* kategorien også. Den mest synlige delen av korpsbevegelsen, nemlig det publikum møter i mai-dagene, er kanskje lettfattelig og krever lite kompetanse. Andre korpsaktiviteter kan sies å være mer eksklusive, og krever en viss kulturell «korpskapital». Et eksempel på dette er norgesmesterskapene for amatørkorps som arrangeres hvert år i regi av NMF. Disse konkurransene innebærer flere divisjoner, og korps fra hele landet møtes for å konkurrere (Norges Musikkorps Forbund, udatert)¹. Det krever en viss innsikt å vite hva konkurransen innebærer. Musikken som spilles i disse konkurransene, kan vel neppe kalles populærmusikk, og blir den spilt på radio, er det nok heller på kulturkanalen NRK P2 enn for eksempel mer kommersielle Radio Norge. Ut fra denne utledningen, kan det se ut til at

---

¹Hentet fra <http://spilleglede.no/no/nm/> 2. mai 2013

korpsbevegelsen faller mellom to stoler, eller i det minste at ulike deler av korpsenes aktivitet og fremtreden faller under ulike klassifiseringer. I kapitlet om kultur, knyttet jeg musikkorpsbevegelsen opp mot en norsk nasjonalkultur. Korpsene er viktig for folk flest på 17. mai, men er ellers lite synlig. I noen tilfeller er korps lett tilgjengelig, med musikk alle kjenner til. I andre tilfeller er korps mer smalt, og spiller musikk som krever en viss kompetanse å kjenne til. Så igjen kan korps være noe som prøver å blande seg med den *hippe* populærkulturen. Et eksempel er Småbispan i Trondheim sitt prosjekt *Gameshow*, hvor korpset spilte musikk fra digitale spill som *Angry Birds*, *Super Mario* og *Zelda*, og kombinerte dette med blant annet film, dans og skuespill (NRK Midtnytt, 2012)². Kanskje kan problemene som oppstår når man prøver å definere korps inn i et slikt system av høy- og lavkultur også være et problem for korpsbevegelsens identitet? Kanskje kan korpsbevegelsen også anses for å være en slags kulturell brobygger, i alle for dem som befinner seg innad i bevegelsen. Bourdieus begrep *kulturell kapital* beskriver hvordan mennesker har ulik tilgang til kunnskap og ferdigheter innen kultur (Aalberg & Elvestad, 2012). Med det brede spekteret av repertoar i musikkorpsbevegelsen, kan det kanskje være mulig å bygge opp sin kulturelle kapital ved å være aktiv i bevegelsen, enten som spillende eller tilhører.

3.2 Ungdom

Betegnelsen ungdom må sies å være forholdsvis ny. Samfunnet og de sosiale strukturene er i stadig endring, noe som også har påvirket denne overgangen fra barn til voksen. Ungdomsbegrepet vokste i særlig grad frem fra 1950-tallet, og har endret synet på overgangen mellom barn og voksen. Mens det tidligere har vært vanlig at denne overgangen har vært relativt direkte, representerer ungdomstiden nå en løsrivelsesprosess, og gjerne et opprør mot eldre generasjoner. I denne prosessen har musikk og kultur vært viktig, å benytte seg av musikkformer som skiller seg fra den foreldrene benytter (Erstad, 2008). Endringer i samfunnet, blant annet preget av teknologisk utvikling og et stadig mer spesialisert yrkesliv har etter hvert ført til at ungdomstiden har blitt lengre, og mer ulik barndommen og voksenlivet (Erikson, 1992). Endringer i samfunnet har også gitt dagens ungdom større valgfrihet, og sosial bakgrunn trenger ikke ha like stor betydning som tidligere (Frantzen 2012).

---

² Hentet fra <http://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-midtnytt/dktl99112712/27-11-2012#t=0h11m43s> 8. mai 2013.

3.2.1 Ungdom og media

Dagens ungdom møter andre forventninger og utfordringer enn hva deres foreldre gjorde (Krange & Øia, 2005). Ny medieteknologi har bidratt til nye vaner og nye krav til kompetanse (Erstad, 2008). Den mediehverdagen ungdommene møter i dag er markant forskjellig fra den mediehverdagen ungdommene for bare tjue år siden møtte. I dag har mediene større betydning for ungdommenes oppvekst og sosialisering i samfunnet (Frantzen, 2012). Medias fremstilling av kultur kan påvirke kulturen i samfunnet. For eksempel blir det gjerne hevdet at den massive eksporten av medieinnhold fra USA har påvirket kulturen i andre land (Aalberg & Elvestad, 2012). Virkeligheten ungdommene møter i media, kan påvirke ungdommenes virkelighetssyn. Korps er muligens ikke det fenomenet som oftest fremstilles i media, og i alle fall ikke i nyhetsbildet. Ny medieteknologi legger til rette for en mer individuell bruk av media enn tidligere. Sosiale medier legger til rette for et digitalt sosialt fellesskap basert på for eksempel interesser (Hagen & Wold, 2009). Har du en utstrakt interesse for korps, finnes det alltid likesinnede som er villige til å diskutere og dele stoff om korps. I motsatt fall er det lite sannsynlig at du er spesielt utsatt for korps i mediene. Har du liten interesse for korps, er det neppe sannsynlig at du møter på korps ofte andre steder heller. Din erfaring med fenomenet vil eventuelt være det du møter i gaten og i media, samt det du hører fra venner og bekjente. Frantzen (2012) hevder mediene former ungdommenes forståelse av verden og seg selv. Mediært erfaring er et begrep som beskriver hvordan vi bruker de skildringene media forer oss med i vår konstruksjon av virkeligheten. Det som fremstilles som viktig i media, kan påvirke hva du oppfatter som viktig. Hva som fremstilles som normalt i media kan også påvirke oppfatningen vår av hva som er normalt. Stereotype, forenklete fremstillinger kan påvirke synet på grupper i samfunnet (Aalberg & Elvestad, 2012). For dem som ikke har førstehåndserfaring med korps, kan medias fremstilling av korps være med på å forme deres bilde av bevegelsen.

3.2.2 Ungdom og identitet

Hva du driver med på fritiden er nødvendigvis en del av identiteten din. Identitet kan beskrives som det som skiller jeg-et fra andre (Krange & Øia 2005). En annen måte å si det på, er at identitet er bildet du har av deg selv. Identiteten skapes både av det som gjør hver og en unik, og av de likheter du har med andre (Frantzen, 2012). Å være en del av ulike fellesskap, er med på å definere hver og ens identitet (Krange & Øia, 2005). Å være med på et håndballag eller å spille i et korps, eller ikke å gjøre dette, blir dermed en del av ungdommens identitet. Erikson (1992) hevder gruppetilhørighet kan være særdeles viktig i ungdomstiden. Ønsket om å tilhøre og å være lik en gruppe kan overskygge individualiteten. Ulike faktorer

kan bestemme hvorvidt du har tilgang til en gruppe, fra faktorer som etnisitet til klær eller hvilke aktiviteter du driver med. Slike grupper kan både være til hjelp i en tid hvor pubertetens usikkerhet herjer, og noen av livets viktigste valg etter hvert skal tas. Ungdomstiden blir ofte ansett for å være en spesielt viktig fase i den livslange identitetsdannelsen. Det er en tid for å løsrive seg fra foreldrene, samtidig som grenser og ulike måter å opptre på skal testes. Det er gjerne i ungdomstiden man skal finne sin plass, utforske hvem man er (Krange & Øia, 2005). Dette kan settes i sammenheng med hvorfor mange fritidsaktiviteter sliter med at ungdom faller fra (Hjelmrekke & Berge, 2010). Erikson (1992) hevder ungdom frykter aktiviteter som kan få dem til å føle seg latterlige, særlig i jevnaldredes øyne, eller til å tvile på seg selv. Hvilke syn ungdommen oppfatter jevnaldrende har på ulike typer fritidsaktiviteter kan dermed påvirke deres motivasjon for å drive på med det. Identitet er mulig å dele inn i tre nivå: personlig, sosial og kulturell identitet, hvor *personlig identitet* er det bildet du har av deg selv. Den *sosiale identiteten* handler om hvordan du, og andre, ser på deg i forhold til andre. *Kulturell identitet* er enda videre, og innebærer hvordan du ser deg selv i forhold til et større fellesskap. Et slikt fellesskap kan for eksempel være skolen du går på, landet du bor i, eller en interesse (Frantzen, 2012). Media kan også ha innvirkning på ungdommenes identitet. Som vi har sett kan medias fremstilling både påvirke virkelighetsoppfatningen vår, hva vi anser som viktig og hvordan vi ser på grupper i samfunnet. Vi vurderer oss selv opp mot hva vi anser for å være normalt, og mediens fremstillinger er med på å forme vår oppfatning av det normale (Aalberg & Elvestad, 2012). Hvordan korps fremstilles, eller ikke fremstilles i media kan dermed ha innvirkning på identiteten til korpsungdommen. Med den kulturelle identiteten Frantzen (2012) beskriver, kan identitet og identitetsdannelsen også kobles opp mot samfunnet (Krange & Øia, 2005). Det norske samfunnet og den norske kulturen er nødvendigvis en del av den norske ungdommens identitet. Så lenge ungdommen er bevisst musikkorpsenes eksistens i det norske samfunnet, vil det være en del av deres identitet i mindre eller større grad uavhengig av hvorvidt de selv er delaktig i bevegelsen. Når vi vurderer oss selv opp mot andre i identitetsdannelsen, er det ikke bare hvem vi er lik, men også hvem vi er ulike har betydning. Kulturell tilhørighet betyr like mye å skille seg fra andre grupper, som å være lik en gruppe (Frantzen, 2012). For de som spiller i korps, og de som ikke gjør det, kan dermed korpsbevegelsens posisjon i det norske samfunnet ha ulik betydning for deres identitetsdannelsen.

3.3 Bildet av korps: Omdømme og merkevare

Omdømme er et begrep som stadig har blitt mer populært og aktuelt. Alle ønsker seg et godt omdømme. Den lille skobutikken på hjørnet, kommunen og de store konsernene ønsker alle at folk flest skal synes godt om dem. Årsaken bak dette ønsket kan derimot variere. For fritidsaktiviteter kan et godt omdømme være positivt hvor mange som er interessert i å drive med aktiviteten, for hvor god dekning aktiviteten har i media, og for hvor mye støtte organisasjonene bak aktiviteten får. Når NMF bestiller en omdømmeundersøkelse fra Brand Cognition (Sæther, 2012), understreker dette hvordan alle typer virksomheter har sett et behov for å ha et godt omdømme. En av de vanligste måtene å undersøke omdømmet på er ved hjelp av tilbakemeldinger fra interessenter. Større undersøkelser, som RepTrak, hvor ulike virksomheter måles opp mot hverandre forekommer også (Brønn & Ihlen, 2009). Omdømme skapes over tid. Et godt omdømme tar lang tid å bygge opp, men kan fort falle i grus dersom en krise inntreffer. Som med andre populære begrep, finnes det mange definisjoner av omdømme. Essensen er likevel at omdømme har noe med forholdet mellom en virksomhet og omgivelsene å gjøre. I et markedsføringsperspektiv handler omdømme om hvilke assosiasjoner som knyttes til et organisasjonsnavn (ibid). I omdømmeundersøkelsen Brand Cognition utførte for Norges Musikkorps Forbund i 2012, ble omdømme og merkevare definert som summen av de assosiasjonene målgruppen har rundt virksomheten (Sæther, 2012). Kommunikasjonsbyrået Apeland definerer omdømme slik:

«Omdømmet er summen av oppfatningene omgivelsene har av en virksomhet. Det formes av virksomhetens egen kommunikasjon, hva media og andre sier om virksomheten og egne erfaringer med virksomheten.» (Apeland, udatert)

Sagt på en annen måte, handler omdømme om det inntrykket vi har av en virksomhet. Omdømmet dannes gjennom relasjoner mellom interessenter og relasjoner mellom organisasjonen og interessenter. Dermed er relasjonsbygging viktig med tanke på omdømme. De erfaringene man selv har fra en virksomhet, kombinert med andres erfaringer utgjør grunnlaget for det bildet man har av virksomheten. Omdømmet dannes over tid, og virksomhetens opptreden og gjøremål, samt hvordan dette kommuniseres, er med på å utforme omdømmet (Brønn & Ihlen, 2009). Omgivelsene har visse forventninger til hvordan en virksomhet skal opptre, og om disse ikke innfris, kan det være en risiko for omdømmet. Avvik mellom hvordan en virksomhet kommuniserer den er, og hvordan den oppfattes, kan forekomme. Det kan være nyttig å kartlegge hvorvidt virksomheten og dens interessenter har like forventninger og oppfatninger rundt hva virksomheten bør drive med (ibid). Brønn og

Ihlen (2009) trekker frem hvordan det å ha en *grønn profil* kan tolkes ulikt av en virksomhet og omgivelsene, hva som forventes for å kunne si man har en grønn profil kan oppleves ulikt av virksomheten og dens interessenter. En annen utfordring som er nært forbundet med dette, er å vite hva slags oppfatning omgivelsene faktisk har (ibid). For musikkorpsbevegelsen kan det være nyttig å vite hva omgivelsene faktisk tenker om korps i klartekst, heller enn hva man *tror* omgivelsene tenker. Her kommer også *merkevarer* inn i bildet. Merkevarer handler om å skille seg ut blant lignende produkter eller virksomheter på et funksjonelt, rasjonelt, symbolsk eller emosjonelt nivå. (Kotler & Keller, 2009). Som med omdømme er assosiasjoner et viktig stikkord når det kommer til merkevarer (Brønn & Ihlen, 2009). Ser vi på korps som en merkevare, blir merkevaren korps det som skiller korps fra andre fritidsaktiviteter eller kulturtilbud. At korps skiller seg relativt kraftig fra sportslige aktiviteter som fotball, er det liten tvil om. Likevel er argumentet «ingen reservebank i korps», som henviser til fotballen, så velbrukt at det nesten er for klisjé å regne. Hvordan korps skiller seg fra andre musikkaktiviteter kan være mindre intuitivt. Både korps, orkester, band og kor handler om å skape musikk sammen. Noen elementer ved korpsene gjør at de skiller seg fra de andre musikktilbudene. Musikkorpsene har en annen instrumentbesetning enn de andre musikktilbudene, og er spesielt kjent for bruk av uniform og marsjering.

3.3.1 Identitet og image

Image og *identitet* er begreper som bør nevnes i sammenheng med omdømme og merkevare. *Image* kan kort beskrives som det bildet en organisasjon ønsker andre skal ha av den. Imaget er mer flyktig enn omdømmet, og kan endres ofte (Brønn & Ihlen, 2009). *Identiteten* er virksomhetens kjerne, og bør være grunnlaget for både merkevaren og omdømmet. I denne sammenhengen kan tre typer identitet nevnes, virksomhetsidentitet, organisasjonsidentitet og visuell identitet. *Virksomhetsidentiteten* dreier seg om hvordan virksomheten fremstiller seg selv. Symboler, kommunikasjon og atferd utgjør virksomhetsidentiteten (ibid.). I en organisasjon er det gjerne ledelsen som kommuniserer og står bak virksomhetsidentiteten. Brønn og Ihlen (2009) beskriver flere typer virksomhetsidentiteter, monolitisk, støttende og branded identitet. I den norske musikkorpsbevegelsen kan Norges Musikkorps Forbund sies å ha en *støttende virksomhetsidentitet*, hvor datterselskap har egne visuelle identiteter, men samtidig har en synlig tilknytning til hovedorganisasjonen. Hvert av de norske musikkorpsene er selvstendige organisasjoner, men de fleste er også tilknyttet Norges Musikkorps Forbund, som da blir hovedorganisasjonen bak musikkorpsene. Den *visuelle identiteten* sammen med virksomhetsidentiteten er det utenforstående i hovedsak møter. Den visuelle identiteten

uttrykkes gjennom symboler, som logoer og grafisk profil (ibid.). For de norske musikkorpene kan uniformen, logo og fane være viktige symboler i den visuelle identiteten. Den visuelle identiteten er forholdsvis lett å endre, men å endre denne trenger ikke nødvendigvis være det mest effektfulle i en prosess hvor man prøver å bedre omdømmet (ibid.). Da kan det være bedre å se på *organisasjonsidentiteten*, som omhandler organisasjonens essens. Over tid kan også denne endres. Organisasjonsidentiteten kan også sees på som den interne identiteten, den medlemmene av organisasjonen identifiserer seg med. Om medlemmene finner organisasjonen tiltalende, og om organisasjonens image styrker medlemmenes selvfølelse er det større sjanse for at de ønsker å identifisere seg med organisasjonen (ibid.). Hvis det er sånn at musikkorpsbevegelsen, eller det enkelte musikkorps har et ønske om å jobbe med omdømmet, er det derfor organisasjonsidentiteten som bør være et av de største fokuspunkt. Hvis for eksempel ungdom er en gruppe som har vanskelig for å identifisere seg med korpene, kan det være nyttig å se på hva det er de tiltrekkes av og hva de finner mindre tiltalende. Som vi har sett er identiteten viktig i ungdomstiden, og hva andre mener kan være vel så viktig som hva man selv synes (Erikson, 1992). Om korpene har et godt omdømme, også blant de som selv ikke er med i korps, kan det være større sannsynlighet for at medlemmene ønsker å identifisere seg med korpset.

3.4 Oppsummering

Å sette musikkorpsbevegelsen i en kulturell bås viser seg å være vanskelig. Dels fordi den har et så vidt spekter, dels fordi er forskjell på korps som kulturelt fenomen og korps som aktivitet. Selv om den norske musikkorpsbevegelsen slik vi kjenner den i dag har røtter i arbeiderbevegelsen, kan ulike elementer i bevegelsen knyttes til ulike deler av det norske samfunnet. Tidligere undersøkelser har vist en sterk forbindelse mellom nasjonaldagen og korps, og jeg har derfor knyttet korpene opp mot en norsk nasjonalkultur. Repertoaret i de norske musikkorpene spenner vidt, og kan således knyttes opp til både elitekultur og en *hipp* og *harry* populærkultur. Mangfoldet i musikkorpsbevegelsen kan muligens utgjøre et problem for bevegelsens identitet. Identiteten er grunnlaget for korpenes omdømme. Hva slags omdømme bevegelsen har, kan ha innvirkning på hvorvidt ungdom ønsker å assosieres med korpene. De er i en fase i livet hvor identitetsutvikling anses for å være særdeles viktig, og deres syn på hva som er kult og teit endres fort i denne alderen. Media og jevnaldrende er viktige i en slik identitetskonstruksjon. Media bidrar til ungdommenes oppfatning av hva som er normalt, og hvordan man oppfattes av venner er viktig. Korpenes omdømme kan påvirke hvorvidt ungdommene ønsker å identifisere seg med korpene. Hvis ungdommen er av den

oppfatning at korps er teit, er sjansen større for at de vil avstå fra tilbudet om å delta eller høre på korps. Med dette bakteppet ønsker jeg å undersøke hva slags bilde trønderske ungdommer har av korps. I metodekapitlet som følger beskriver jeg hvordan jeg har gått frem i min undersøkelse av hvordan ungdom ser på korpsbevegelsen.

4. Metode

4.1 Valg av metode

For å undersøke ungdoms bilde av korpsbevegelsen, kan det være fordelaktig å få frem det kollektive bildet. Jeg ønsker å undersøke hvorfor de eksisterende bildene er som de er, og også høre ungdommens egen fremstilling. Fokusgruppeintervju hadde jeg benyttet tidligere, og av flere grunner oppfattet jeg dette som en egnet metode for min masteroppgave. Av erfaring visste jeg at det raskt kommer frem hvilke oppfatninger som er felles, og når informanter er uenige om noe. Dermed kommer det frem om det er sprikende syn i gruppen, eller om noe oppfattes som allmenne meninger. Fokusgruppeintervju er dermed egnet til å få frem både kollektive syn, og individuelle forskjeller, spesielt om tema er lett å snakke om.

4.2 Fokusgruppeintervju

Fokusgruppeintervju assosieres gjerne med markedsundersøkelser, men brukes også i vitenskapelig forskning, blant annet i sosiologiske undersøkelser. Som dybdeintervju, kan fokusgruppeintervju variere i formen, fra å ha en veldig klar struktur til å være helt ustrukturerte. Dermed varierer rollen til intervjueren. I et ustrukturert intervju hvor hensikten er å ha en idémyldring blant informantene, er det lite behov for å lede samtalen. I et intervju hvor det søkes svar etter spesifikke spørsmål, må intervjueren i mye større grad lede samtalen (Fontana & Frey, 2005). Intervjuene i denne undersøkelsen er halvstrukturerte. Jeg har noen tema jeg ønsker informasjon om, og under de temaene noen spesifikke spørsmål. Samtidig ønsker jeg å få frem hva informantene synes er viktig, og deres frie assosiasjoner rundt korpsbevegelsen. Erfaringsmessig vet jeg og at informantene gjerne svarer på flere spørsmål på en gang, og det vil være bortkastet å stille et spørsmål som allerede er besvart. Sett i forhold til dybdeintervju, kan fokusgruppeintervju være mer effektivt, da man får frem meninger fra flere informanter på en gang (Tjora, 2011). Å bli intervjuet i en gruppe hvor flere meninger blir ytret, kan også føre til mer utdypende svar når informantene diskuterer sine syn opp mot hverandre (King & Horrocks, 2010). Det er mange likheter mellom et dybdeintervju og et fokusgruppeintervju, men det er noen utfordringer unike for fokusgruppeintervjuet. Siden hensikten er å få fram flere meninger på en gang, får intervjueren et ansvar for å la alle komme til ordet, og samtidig sørge for at ingen av informantene får en for dominant rolle. En fare med fokusgruppeintervju kan være at det oppstår et felles meningsgrunnlag, og at individuelle syn ikke kommer like godt frem (Fontana & Frey, 2005). Det trenger ikke nødvendigvis være et problem i denne undersøkelsen, da jeg er like opptatt av å få frem det kollektive synet blant ungdommene som

individuelle. I følge King & Horrocks (2010) er dette en av fordelene med fokusgruppeintervjuet, muligheten til å få frem den sosiale og kulturelle konteksten rundt informantenes meninger. I spørsmålene rundt omdømme er dette fordelaktig, mens det kan være en utfordring når det kommer til spørsmål av en mer individuell karakter. Spørsmål rundt rekruttering handler i stor grad om individuelle valg, hvorfor noen ungdommer begynte i korps og andre ikke. I denne undersøkelsen søker jeg både å få tak i de kollektive formeningene, men også de individuelle begrunnelsene. Spørsmålene rundt status i denne undersøkelsen kan muligens bli oppfattet som noe følsomme. King & Horrocks (2010) hevder fokusgruppeintervju faktisk kan være nyttige for å utforske sensitive spørsmål, spesielt når informantene har lignende erfaringer. Når det er flere som deler lignende erfaringer, kan spørsmålene føles mindre påtrengende, siden det er mindre fokus på hver enkelt informant. Noen etiske problemer kan imidlertid oppstå når det stilles sensitive spørsmål i en gruppe, spesielt når fokusgruppen består av unge mennesker. Dette blir diskutert nærmere i kapittelet om metode og etikk.

4.2.1 Valg av informanter

På forhånd hadde jeg en formening om at ungdom som selv er tilknyttet til korpsbevegelsen har andre bilder av hva det å spille i korps består av, enn de som ikke har noen førstehåndserfaring. Derfor ønsket jeg å intervju grupper med ungdommer som spiller i korps, og grupper med ungdom som ikke gjør det. Ved å skille de to kategoriene i intervjuene, har jeg også mulighet til å sammenligne hva slags syn de som spiller i korps tror andre har på korpsbevegelsen, med hva de som ikke er en del av bevegelsen sier. Denne sammenligningen kan kanskje også gi et innblikk i sammenhengen mellom omdømme og rekruttering til korpsbevegelsen. Antall intervju og informanter begrenses av tiden man har til rådighet for å gjennomføre en undersøkelse, man skal både ha tid til å gjennomføre intervjuene og til å bearbeide dataene. Det er likevel viktig å oppnå en tilstrekkelig mengde data for å kunne gjennomføre analysen (Dalen, 2004). Hva som er hensiktsmessig størrelse på en fokusgruppe kan diskuteres. King & Horrocks (2010) hevder en fokusgruppe bør bestå av 6-10 informanter. Når det kommer til antall informanter, bør det tas i betraktning hvor mye informasjon man forventer å få i løpet av intervjuet. Tema, informantenes alder og hvor godt informantene kjenner hverandre kan spille inn. Jeg ønsket å intervju grupper av ungdommer som kjenner hverandre relativt godt. Jeg så det som fordelaktig at de skulle være trygge på hverandre og vant til å snakke sammen, for å få en god flyt i intervjuet. Derfor mener jeg grupper på 3-6 informanter er en egnet størrelse. For å skaffe informanter, benyttet jeg mitt

eget nettverk, og spurte mine trønderske bekjenskaper om de kjente noen som kunne være med på undersøkelsen. Jeg ville unngå ekstra byråkrati, og valgte derfor ikke å kontakte skoler. Det viste seg at det tok noe mer tid enn forventet å skaffe informanter, og jeg har erfart at det å benytte mellomledd uansett art gjør prosessen mer komplisert og tidkrevende. Til slutt endte jeg opp med til sammen tre intervjuer, to med ungdommer som spiller i korps, og ett med ungdommer som ikke spiller. I alle intervjuene var det tre informanter. Det hadde selvfølgelig vært ønskelig å ha like mange informanter i hver kategori, og det ble gjort forsøk på å få til ett intervju til helt til i siste liten. To intervju gikk i vasken, da ungdomsskoleelever viser seg å være minst like travle som andre aldersgrupper, og intervjuene derfor stadig ble utsatt.

4.2.2 Valg av lokale og tidspunkt for intervju

Til intervjuene med korpsungdom var valg av tidspunkt forholdsvis enkelt. Jeg møtte informantene før de skulle ha øvelse, og fikk tilgang til skjermede rom knyttet til øvingslokalene. Lokale til informantgruppene som ikke spiller i korps var noe vanskeligere, da de ikke hadde et slikt naturlig samlingspunkt. Et alternativ kunne være å be dem møte meg på universitetet, men jeg fryktet da å miste informanter som eventuelt syntes det var tungvint å komme seg dit. Intervjuet med informanter utenfor korpsbevegelsen fant sted på en av byens kaféer. Godt opptaksutstyr gjorde støy til en mindre faktor enn det kunne ha vært, men det hadde nok vært fordelaktig med et stillere lokale. Stemningen i intervjuet var imidlertid rolig og avslappet. En fordel med å intervju på kafé, er at det er et nøytralt sted, både for meg og informantene.

4.2.3 Intervjuguidene

En godt utarbeidet intervjuguide sikrer at forskeren spør de spørsmålene som fanger opp forskningens problemstilling, og at de samme hovedspørsmålene blir stilt i hvert intervju. Ved utarbeidelse av intervjuguiden, er det derfor nyttig å ta utgangspunkt i problemstillingene. Formen på intervjuguiden bør være slik at den begynner og avsluttes med lettere, åpne spørsmål, og at de mest sentrale spørsmålene kommer i intervjuets hoveddel (Dalen, 2004). Siden jeg skulle intervju ungdommer med to forskjellige utgangspunkt, var det nødvendig å utarbeide to intervjuguides (se vedlegg 2). Jeg tok utgangspunkt i en arbeidsproblemstilling, som består av fem spørsmål rundt korpsbevegelsens omdømme blant ungdom (se vedlegg 1). I intervjuguidene forsøkte jeg å sette sammen spørsmål som skulle fange opp problemstillingen så komplett som mulig. Den ble utformet slik at ett og ett hovedtema, rekruttering, omdømme, sosial status og korps i media ble dekket. Med utgangspunkt i

tidligere intervjuerfaring forventet jeg at en del av spørsmålene kom til å bli overflødige. Det viste seg imidlertid at en innholdsrik intervjuguide var nødvendig i denne undersøkelsen. Selv om det ble diskusjoner mellom informantene innimellom, ble det som regel svart svært direkte på spørsmålene, og det var sjelden flere tema eller spørsmål ble dekket på en gang.

4.2.4 Intervjuene

Rammene rundt de tre intervjuene ble noe ulik. På intervjuene med ungdommene som spiller i korps, hadde jeg på forhånd ikke direkte kontakt med informantene. Tid og sted ble avtalt gjennom et mellomledd, de som hadde hjulpet meg å skaffe informanter. På det første intervjuet ble det en del venting. Vi hadde avtalt å møtes i god tid før de hadde korpsøvelse, sånn at intervjuet ikke skulle komme i veien for denne. Mens én av informantene møtte før tiden, var det flere som hadde glemt av hele intervjuet. Dette førte til at min kontaktperson måtte ringe rundt, og stemningen i forkant av intervjuet ble noe stresset. Det viser seg at selv om mange ungdommer har mobiltelefoner, betyr ikke det nødvendigvis at de har dem påslått til enhver tid. Til slutt kom tre av fem avtalte informanter, og intervjuet kunne starte. Jeg har erfart tidligere at ikke alle dukker opp til intervju som avtalt, og lot meg dermed ikke stresse nevneverdig av dette. Selve intervjuet gikk smertefritt. Før intervjuet fortalte jeg litt om oppgaven, hva de kunne forvente av intervjuet og informerte om at intervjuet var frivillig. Intervjuet gikk noe raskere enn jeg hadde forventet. Selv om det innimellom var en del dialog mellom informantene, svarte de ofte kun direkte på spørsmålene mine. Etter intervjuet følte det unaturlig å være i det samme lokalet og skrive ned mine umiddelbare tanker, så jeg ventet derfor med dette til jeg kom hjem. Slik var det i alle intervjuene, det var alltid jeg som forlot stedet intervjuet hadde foregått på først. I det andre intervjuet ble det også noe venting, men alle informantene dukket opp til omtrent det tidspunktet som var avtalt. Etter det første intervjuet hadde jeg fylt ut intervjuguiden min litt ekstra, noe som viste seg å være nyttig. Her var det mer dialog mellom informantene, men som i det første intervjuet svarte de ofte direkte på spørsmålene, uten noe særlig utbroderinger. På det siste intervjuet hadde jeg direkte kontakt med en av informantene, noe som gjorde det lettere å avtale tid og sted. Det kan virke som at informantene følte seg mer forpliktet til å møte opp når vi hadde hatt en direkte kontakt, i alle fall kom informantene sammen, og til avtalt tid. Intervjuet forløp omtrent som de andre intervjuene, selv om vi var omgitt av andre. Det var såpass med støy at samtalen ble privat, men bortsett fra den ene gangen vi ble avbrutt av et hyl fra et barn, var det ikke så mye at det gikk ut over intervjuet.

4.2.5 Informantene

Det ble gjennomført tre intervjuer, to med ungdom som spiller i korps og ett med ungdom som ikke spiller. De første jeg møtte var Maria, Peder og Anders. Disse spiller i korps sammen, og er alle 13 år gamle. De kjente hverandre før de begynte i korpset, siden de går i samme klasse. Motivasjonen til å spille i korps varierer veldig i gruppen. De andre korpsungdommene, Anne, Bjørn og Christer er også 13 år gamle, går i klasse med hverandre, og kjente hverandre før de begynte å spille i korps. I denne gruppen virker alle motiverte til å spille i korps. Anja, Barbro og Cathrine er 14 og 15 år, går på samme trinn, og spiller ikke i korps. Anja er den med minst tilknytning til korpsbevegelsen av de tre. Barbro har spilt i korps for flere år siden, mens Cathrine kommer fra en familie hvor flere spiller i korps. Alle tre kjenner andre som spiller i korps.

4.3 Etikk

Som nevnt er det barn i ungdomsskolealder som har blitt intervjuet i denne masteroppgaven. Siden disse da er under 18 år, har oppgaven blitt meldt inn til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste. Jeg har også sørget for å få skriftlig samtykke på at ungdommen ønsker å delta, og foreldrenes samtykke (se vedlegg 3). Tema for oppgaven er stort sett lite sensitivt, kanskje med unntak av spørsmålene om status. Disse spørsmålene er med for å fange opp hva slags omdømme korpsbevegelsen har blant ungdommene, også med tanke på rekruttering og frafall i korpsbevegelsen. Kommer det for eksempel frem at korpsungdommen føler de er mindre «kule» enn andre fordi de spiller i korps, men samtidig sier det er kult å spille i korps, vil dette gi et mer komplisert bilde av hvordan de ser på denne fritidsaktiviteten.

4.3.1 Om å forske på barn og ungdom

«Når barn og unge deltar i forskning har de særlige krav på beskyttelse i tråd med deres alder og behov.» (Forskningsetiske komiteer, 2009)

Barn blir ofte sett på som mer sårbare enn voksne. De har mindre erfaring og muligens en mer mangelfull vurderingsevne. Denne sårbarheten gir et ekstra krav til beskyttelse, også når det kommer til forskning. I forskning på barn må det tas etiske hensyn som ikke er like nødvendig når det forskes på voksne mennesker. Ulike aldersgrupper har ulike forutsetninger, og ulike forskningsmetoder egner seg på barn i barnehagealder og ungdomsskolealder (Backe-Hansen & Frønes, 2012). Det er ingen egne metoderegler når det kommer til å intervju barn sammenlignet med å intervju voksne (Dalen, 2004). Synet på barn i forskningssammenheng har endret seg noe de senere årene, og barnas egne utsagn blir i dag tillagt mer verdi enn før. Tidligere har det vært vanligere å spørre foreldre og andre voksne om hvordan barn opplever

noe (Backe-Hansen & Frønes, 2012). Med problemstillingen i denne undersøkelsen, ville et slikt syn vært meget upraktisk da jeg slett ikke er opptatt av hva foreldre tror barna deres mener om korps, men hvilket bilde ungdommene selv har. Av etiske hensyn med tanke på aldersgruppen informantene i denne undersøkelsen befinner seg i, er kanskje samtykkeerklæringen den viktigste. Frem til barna er 16 år, kreves stort sett foreldrenes godkjenning til deltakelse i forskningsprosjekt. Det bør likevel være ungdommens eget valg å delta, og muligheten til å trekke seg prosjektet når som helst må komme klart frem. Et aktivt samtykke fra barn som inkluderes i forskningsprosjekt bør etterstrebes (Backe-Hansen & Frønes, 2012). I dette prosjektet er informantene i ungdomsskolealder, det vil si mellom 13 og 16 år gamle, og jeg har derfor krevd samtykke fra deres foreldre så vel som dem selv før intervjuene startet. Et annet etisk aspekt knyttet til informantens alder i denne masteroppgaven, er forholdet mellom informant og intervjuer i intervjusituasjonen. For ungdommene som blir intervjuet, kan jeg muligens blir oppfattet som en autoritet fordi jeg er eldre enn dem. Det vil være fordelaktig at ungdommen føler de blir tatt på alvor, da dette kan ha betydning for hvor mye de stoler på meg som intervjuer, og hvilken informasjon de er villig til å gi. Det kan også påvirke deres opplevelse av å bli intervjuet, og følelse av å bidra med noe viktig (Dalen, 2004).

4.4 Forskningens kvalitet

Som med alt annet, er det ønskelig med kvalitetssikring av forskning. I kvalitativ forskning har det blitt brukt litt forskjellige termer på kvalitetskriteriene i forskningen. Tjora (2011) mener vi kan måle forskningens *pålitelighet*, *gyldighet*, *generaliserbarhet*, *transparens* og *refleksivitet*. En forsker kan vanskelig være helt nøytral, og forskerens engasjement kan både anses som en fordel og en ulempe. Det kan være en fordel om kjennskap til tema og/eller miljø gjør det lettere å vite hvilke spørsmål som skal stilles og hvilke termer som er vanlige. Samtidig kan engasjementet fra forskeren være en forstyrrelse, i form av erfaringer og holdninger til tema. En måte å vurdere hvor *pålitelig* forskningen er, kan være å spørre seg om en annen forsker, med andre informanter, ville ha fått tilsvarende resultat. Det kan også være viktig å la informantens egne ord komme frem i form av sitater, og ikke bare fortolkninger av ordene (Tjora, 2011). Dalen (2004) mener forskeren bør gjøre rede for sin tilknytning til fenomenet som studeres, slik at leseren selv kan gjøre en vurdering av forskningens troverdighet. Forskerens tilknytning til tema kan påvirke tolkningen og formidlingen av dataene som presenteres, og kanskje spesielt med intervju som metode. Samtidig kan man hevde at en personlig tilknytning til temaet kan øke forskerens forståelse (Dalen, 2004). Mitt

personlige engasjement rundt korpsbevegelsen er stort, da det å spille i korps er en stor del av livet mitt. Dette gjør naturlig nok at jeg har noen holdninger og meninger rundt bevegelsens omdømme. Temaet engasjerer meg nok mer enn de som ikke har en slik tilknytning til korps. Hensikten med undersøkelsen er å finne ut hvilket syn ungdom har på bevegelsen, og jeg ønsker verken å påføre lesere eller informanter mitt personlige syn. Mine forventninger til hva jeg kom til å finne i undersøkelsen, har jeg prøvd å nøytralisere i intervjuene. Jeg har ikke sagt noe om min korpsbakgrunn i forkant av intervjuene, men det virket likevel som informantene var klar over dette, enten fordi kontaktpersonen mellom meg og dem kan ha sagt det, eller fordi de har lagt sammen to og to med tanke på intervjuets tema. Hvordan jeg har reagert på det de har sagt, kan også ha hatt en innvirkning, spesielt når det har vært snakk om spesifikke korps eller lokale konkurranser. Dette kan kanskje til en viss grad ha påvirket hvordan informantene svarte på spørsmålene. *Gyldighet*, eller validitet om du vil, handler i kvalitativ forskning om hvorvidt forskningsspørsmålene faktisk blir besvart. Gyldigheten kan vurderes i samråd med forskersamfunnet. Høy gyldighet i kvalitativ forskning er blant annet basert på i hvor stor grad forskningen holder seg innenfor de faglige rammene og hvordan forskningen er forankret i annen relevant forskning (Tjora, 2011). Selv om det ikke er gjort så mye forskning rundt musikkorpsbevegelsen, er det skrevet desto mer om omdømme, om ungdom og om sosial status. Med tanke på at dette skal være en medievitenskapelig master, er kanskje teorien rundt omdømme og de sosiologiske teoriene de viktigste forankringene til fagfeltet. Medievitenskapen er svært tverrfaglig, og en forholdsvis ung retning innen forskning, og har dermed lånt mye fra andre forskningstradisjoner (Höijer, 2003). *Generalisering* i kvalitativ samfunnsforskning er ikke like selvforklarende som i kvantitativ forskning, og det er også omdiskutert hvorvidt man i det hele tatt kan snakke om generalisering i kvalitativ samfunnsforskning. Tjora (2011) hevder vi kan det, og nevner tre typer generalisering: *Naturalistisk, moderat og konseptuell generalisering*. Førstnevnte variant innebærer at leseren vurderer hvorvidt resultatene er overførbare til annen forskning. Med *moderat generalisering* beskriver forskeren hvilke situasjoner resultatene er gyldige for. *Konseptuell generalisering* handler om muligheten til å utvikle begreper, konsepter eller teorier som kan være relevante for andre case (Tjora, 2011). I denne oppgaven ser jeg på hvilket bilde ungdom i et bestemt geografisk område har av korpsbevegelsen. Det kan være mulig å ta høyde for en *moderat* generalisering her. Informantene i undersøkelsen kommer fra ulike deler av byen, og dersom de bildene de har av korps stemmer overens med hverandres, er det mulig å tenke seg at dette også kan gjelde andre ungdommer i byen, og i andre deler av landet. Noen av resultatene kan kanskje også være overførbare til andre fritidsaktiviteter, særlig med tanke på omdømme og

rekruttering. *Transparens* er knyttet til forskningens troverdighet, og leserens mulighet til å vurdere denne. Dette oppnås blant annet ved å gjøre godt rede for de valg som er tatt underveis i forskningen og beskrivelse av teoriene som er benyttet (Tjora, 2011). *Refleksivitet* handler om forskerens evne til å reflektere over sine egne tolkninger i undersøkelsen (Tjora, 2011).

4.5 Analysen

Proessen med å analysere er tilstede hele veien i et forskningsprosjekt, og ender med en sluttanalyse (Nilssen, 2012). Etter hvert intervju ble intervjuet transkribert, og informantene fikk nye navn. Da alle intervjuene var transkribert, begynte prosessen med å kode materialet. Nilssen (2012) taler for *åpen koding* av datamaterialet, inspirert av *grounded theory*. I første omgang går man da grundig gjennom materialet uten å se etter noe bestemt. Målet er å identifisere de viktigste mønstrene i materialet. Selv om målet er å se på materialet på en nøytral måte, vil man likevel være påvirket av den forforståelsen man har (ibid.). Jeg startet med å gjennom de transkriberte intervjuene, og noterte ned alt som falt meg inn, både direkte sitater eller ord informantene brukte, og egne koder. Deretter gikk jeg gjennom disse, både for å se om det var noe som gikk igjen i flere intervju, for å se om noen skilte seg ut, og om det var noen koder som lignet hverandre. Neste fase er å kategorisere, hvor målet er å finne kategorier som kan svare på forskningsspørsmålene. I denne fasen er teorien viktigere, og kan være til hjelp for å finne mening i materialet (ibid.). Etter den første kodingen forsøkte jeg å trekke ut kategorier. Jeg laget skjema hvor hver av disse kategoriene var overskrifter. Så gikk jeg på nytt gjennom kodene og intervjutranskripsjonene, og lette etter koder som kunne høre til hver av disse kategoriene. Det finnes ingen standardløsning for analyseredskaper, og individuelle løsninger med systemer i denne prosessen kan være å foretrekke (ibid.). Teorikapitlet har blitt utviklet gjennom hele prosessen fra oppgavens spede start, til analysen var skrevet ut. Med bakgrunn i de nevnte skjemaene jeg har laget, teorien, intervjutranskripsjonene og de inntrykkene jeg sitter igjen med etter denne prosessen, har jeg kommet fram til følgende sluttanalyse.

5. Analyse

Det noen korpsmennesker i Norge kaller «marsjsesongen», altså i hovedsak mai måned og oppkjøringen til denne, kaller andre for korpssesongen. Basert på tidligere forskning og egne erfaringer, hadde jeg en forventning om at 17. mai, uniform og marsjer kom til å være fremtredende i ikke-spillende ungdommenes bilde av korpsbevegelsen. Blant de spillende forventet jeg et mer nyansert bilde. Overraskende nok kom det frem at både de spillende og ikke-spillende informantene hadde sterke assosiasjoner til marsjer og uniform når det var snakk om deres generelle bilde av korps. Når det ble snakk om hva de selv gjorde til vanlig, eller hva venner og bekjente i korpsbevegelsen gjorde i løpet av et år, kom andre typer aktiviteter frem. En slik dobbelthet var å spore på flere punkter i intervjuene. På den ene siden hadde de et generelt, stereotypisk bilde av korps, på den andre siden hadde de sin egen erfaring med enkeltkorps eller bekjente som spiller i korps. I følge flere av informantene har korps et rykte på seg for å være «nerdete». Enkelte av informantene knyttet dette ryktet opp mot spillefilmen *'Orps*, hvor de mente korpsmusikanter ble fremstilt som nettopp nerdete. Hvorvidt de selv mente bevegelsen fortjente denne betegnelsen varierte. Informantene som selv ikke spiller i korps oppsummerte det på denne måten:

Cathrine: Og den filmen 'Orps, den har jo... Anja: Ja... Cathrine: Gjort veldig... Barbro: At det ser veldig nerdete ut og... Cathrine og Anja: Ja... Cathrine: Det kan jo være at det er litt nerder også, men... Anja: Ja... Barbro: Det er begge deler, men, ja.

NMF hevder korps er en av landets mest populære fritidsaktiviteter (Norges Musikkorps Forbund, udatert), mens mine informanter later til å ha et annet syn. Selv om det på landsbasis er mange som driver med korps sammenlignet med mange andre fritidsaktiviteter, er det ikke nødvendigvis så mange som driver med det på hver skole, og i hver skoleklasse. Størrelsen på korpssene og aldersfordelingen varierer, og det kan trolig også være geografiske forskjeller på hvor stor andel av befolkningen i et område som driver med aktiviteten. Hvor synlig hvert korps er for lokalbefolkningen, kan også variere etter hvor stort stedet korpset holder til på er. I Trøndelag har NMF omtrent 190 medlemskorps med til sammen rundt 7000 medlemmer (Norges Musikkorps Forbund, udatert)³. I disse tallene kommer ikke aldersfordelingen frem. En utfordring for mange fritidsaktiviteter er å holde på medlemmene gjennom og forbi ungdomstiden. Det kan gjerne være god rekruttering blant barn, og stabile medlemstall blant de eldre medlemmer av ulike fritidsorganisasjoner, men frafallet blant ungdom kan være stort (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Dette kan ha en sammenheng med teori om at ungdom er

---

³ Hentet fra http://spilleglede.no/no/regioner/trondelag/om_nmf_trondelag/ 19. mai 2013

søkende og prøver å finne ut hvem de er (Krange & Øia, 2005). I denne prosessen kan noen fritidsaktiviteter bli testet ut og andre forkastet. Mine spillende informanter fortalte de var rundt fire stykker i sine respektive skoleklasser som spilte i korps, og at flere hadde sluttet den siste tiden. De spillende informantenes motivasjon til å være med i korps varierte. Å snakke om korps med venner forekom sjelden, og helst i forbindelse med at noe ekstra foregikk. Korpsaktivitetens betydning for ungdommenes sosiale status, er det vanskelig å si noe konkret om. Det kommer likevel klart frem at deltakelse i korps ikke er knyttet til en høy sosial status blant ungdom.

5.1 Korpsassosiasjoner

Omdømme handler som vi har sett om hvilken oppfatning omgivelsene har av noe, i denne sammenhengen musikkorpsbevegelsen. I denne undersøkelsen er det ungdomsskoleelever som er intervjuet, men gjennom intervjuene kommer delvis ungdommenes inntrykk av andres oppfatninger også frem. For eksempel kommer det frem hva de har sett og hørt fra foreldre, venner og i media. Informantene reflekterer også over om deres syn på korpsbevegelsen har endret seg. Omdømme skapes av interaksjoner og erfaringer (Brønn & Ihlen, 2013). Informantene i denne undersøkelsen har hentet erfaringer fra korpsbevegelsen fra flere steder, både sine egne direkte erfaringer og en indirekte erfaring med korpsbevegelsen fra interaksjon med venner og familie samt det de måtte ha sett og hørt i ulike medier. Når korpsmusikantene fikk i oppdrag å fortelle hva de tenkte på som typisk korpsmusikk, kom svaret kontant: «marsjer!». Informantene som selv ikke spilte var litt usikker på hva de skulle kalle det de syntes var typisk korpsmusikk.

Barbro: Ja, jeg føler, «Ja vi elsker» og sånt. Cathrine: Ja, det er jo sånn det er, sånne sanger da, hva heter det? Folkesanger? Jeg vet ikke.

I kombinasjon med at noe av det de nevner som *typisk korps* er uniformer, marsjering «og litt sånn 17. mai», tolker jeg dette forsøket på å definere typisk korpsmusikk som at de forbinder korpsmusikk med det korpsene spiller på nasjonaldagen. En utfordring her er hvilke kunnskaper informantene har om musikk, og sjangre. Dette gjelder både for informantene som er med i og de som ikke har noen direkte tilknytning til korpsbevegelsen. Det kan derfor være nødvendig å ta høyde for en viss sjangerforvirring her. Som en av korpsungdommene sa det:

Christer: Jeg tenker all musikken vi spiller i korpsset høres ut som korpsmusikk, selv om det er film eller om det er skrevet for korps så høres det ut som korpsmusikk.

Når ungdommene diskuterer nærmere hva slags musikk korps spiller, blir marsjer og nasjonalsanger mindre fremtredende. Korpsungdommen sier de spiller mye forskjellig musikk, og de som selv ikke spiller nevner musikken deres korpsspillende venner har fortalt om, blant annet popmusikk og musikaler. Når korpsungdommen tenker seg om, sier de at de tror nok alle korps spiller mye forskjellig musikk. Likevel forbinder de først og fremst korpsmusikk med marsjer og nasjonalsanger. Diskusjonene i intervjuene rundt hva de tenkte på som korpsmusikk, og hva korpsene spiller, indikerer at de tenker på korps på to måter.

På den ene siden har ungdommene et generelt bilde av musikkorpsbevegelsen, på den andre siden har de sine personlige, da er korps den aktiviteten de selv eller bekjente driver med, og de spesifikke korpsene de spiller i. Korps som aktiviteten de selv eller venner og bekjente driver med, og korpsbevegelsen som et kulturelt produkt. Dette kom mest tydelig frem hos de som selv spiller i korps, og til en viss grad også i den andre gruppen. Siden alle mine informanter kjente noen som spiller i korps, er det vanskelig å vite hvilket bilde de som eventuelt ikke kjenner noen som er delaktige i korpsbevegelsen har. Det er likevel fristende å tenke at noen av de tendensene som går igjen i intervjuene kan være gjeldende også i en større gruppe trønderske ungdommer. Dette spesielt fordi informantene i hver gruppe har vist lite uenighet rundt synet på korpsbevegelsen generelt. Assosiasjonene de har rundt korpsbevegelsen stemmer også overens med de assosiasjonene som har kommet frem i andre undersøkelser, blant annet omdømmeundersøkelsen som ble gjennomført i 2012 (Sæther, 2012). Når ungdommene tenkte på korps generelt, var det musikk, spilling og instrumenter de forbandt det med. Siden dette i aller høyeste grad er viktige elementer i korpsbevegelsen, må disse assosiasjonene sies å være naturlige. Litt mer påfallende, men slett ikke uventet, er at ungdommene i to av intervjuene nevnte uniformer som typisk korps. Selv om uniformer, like klesdrakter, benyttes i mange ulike fritidsaktiviteter, og ikke nødvendigvis av alle korps, er uniform som ofte går igjen i musikkorpsenes offisielle opptreden, spesielt på den store korpsdagen, 17. mai. Som det kommer frem i teorien om kultur, kan elementer som klær og redskaper være symboler på en kultur selv om de ikke nødvendigvis er dagligdagse (Krange & Øia, 2005). På den samme måten kan uniformen anses for å være et symbol på musikkorpsbevegelsen. I *Korps i takt og utakt* (Wiig, 2010) er det sågar satt av en egen del til korpsuniformen på godt og vondt. Der kan du lese:

Men behagelige bomullsgensere er jo ikke korps på ordentlig! På 17. mai skal du marsjere i en uniform som er litt trang, litt varm, svært umoderne og du vet er blitt bruk av minst åtte musikanter før deg (Wiig, 2010 s. 80).

Sitatet over viser at det er sterke tradisjoner for hvordan en korpsuniform skal se ut. Dette gjenspeiler også de assosiasjonene til uniform når det er snakk om korps. Nå hadde ikke informantene noen andre kommentarer om uniformen i seg selv, annet enn en informant som syntes uniformen klødde. Dermed er det vanskelig å si om uniformen har noe å si for ungdommenes mening om korps. Når uniformen blir nevnt som typisk korps, er det likevel grunn til å tenke på uniform som et symbol på korps. Uniformen blir en del av den visuelle profilen til korpsene som benytter uniform, og dermed den visuelle identiteten (Brønn & Ihlen, 2009). Når uniform er standarden heller enn unntaket blant musikkorps, blir det trolig også en del av hele bevegelsens visuelle identitet. Assosiasjonsstudien utført for NMF i 2012 bekrefter at denne forbindelsen ikke bare gjelder mine informanter, men også er gjenganger i flere grupper (Sæther, 2012).

5.2 Korpsaktivitetens omdømme

Assosiasjonene ungdommene har til korps generelt, kan knyttes til bevegelsens visuelle identitet. Omdømme handler om mer enn det overflatiske inntrykket omgivelsene har, omdømmet skapes av de erfaringene man har fra virksomheten. Erfaringsutveksling med andre, og hvordan virksomheten kommer fram i mediebildet kan påvirke omdømmet, samt hvordan virksomheten selv kommuniserer med omverden (Brønn & Ihlen, 2009). For ungdommene i denne undersøkelsen, virker det som de fleste av disse erfaringene er tilknyttet 17. mai og de nærmeste dagene rundt denne høytidsdagen. Uniform og marsjer kan knyttes til bevegelsens visuelle identitet og profil. Det er først når informantene kommer nærmere inn på aktiviteten korps at andre aspekter ved bevegelsen kommer frem. Positive og negative egenskaper med korpsaktivitet blir vurdert, og hva slags rykte korpsbevegelsen har blir diskutert.

5.2.1 Korps og det sosiale

Fra mange av informantene kommer det frem at det er viktig for dem å være sosiale på fritiden. På spørsmålet om hva de liker best å gjøre på fritiden nevnte alle jentene, samt én av guttene å være med venner. Også når det kom til korps, var det sosiale viktig for mange av informantene. Da gruppen som ikke spiller i korps ble spurt om det var noe som var spesielt bra eller dårlig med korps, begynte diskusjonen slik:

Anja: Det er jo sosialt da! Cathrine: Jeg tror det er et veldig stort mangfold innen korps.

*Anja: Ja, du møter mange nye folk, og, som har samme interesse som deg, og... Cathrine: Alle sammen er veldig **inkluderende** føler jeg.*

Maria, en av musikantene som virket minst motivert til å være med i korpset, mente også det var det sosiale som var det morsomste med å spille i korps. At det sosiale er viktig, kommer også frem i tidligere forskning om musikkorpsbevegelsen (Norbeck, 2002; Hjelmbrekke & Berge, 2010; Turtum, 2010). Press fra venner ser ut til å være en av de viktigste faktorene for hvorvidt ungdom fortsetter i korps eller ikke. Det hevdes at det er viktig å ha andre i samme situasjon å relatere seg til (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Det sosiale felleskapet er viktig for ungdommenes identitet (Krange & Øia, 2005). Mine informanter fortalte at det var alder som bestemte hvem de var mest sammen med i korpset, de yngste, de i midten og de eldste hang sammen. Utenfor korpset ble felles interesser nevnt som viktig for hvem man var sammen med. Å møte de med felles interesse var også viktig for dem som ikke spilte i korps selv, og var som vi har sett et av de aspektene ved det å spille i korps de så som mest positivt. Dette antyder at det sosiale fellesskapet i korps er noe som er synlig utad for de som ikke spiller i korps. Det vil si at et korps fremstår utad som en gruppe, noe selvsagt uniformen også er med på å understreke, og i motsetning til nerdete er bildet av korps som sosialt en mer tydelig positiv assosiasjon ved korps.

5.2.2 Nerdete å spille i korps?

Flere av informantene understreket at de som spiller i korps er som alle andre ungdommer, at det ikke skilte seg ut å spille i korps.

Peder: Vi er vel egentlig ikke noe spesielt fra noen andre, vi bare, liker å spille musikk.

Cathrine: Det er jo akkurat som at de spiller fotball for eksempel, det er jo en fritidsaktivitet. [...] Det er jo fint at de spiller i korps, men det er ikke noe sånn, de er ikke noe... annerledes av den grunn.

Erikson (1992) hevder gruppetilhørighet er spesielt viktig for ungdom, og at de vil unngå aktiviteter som får dem til å føle seg latterlige blant jevnaldrende. Dette er kanskje en av grunnene til denne poengteringen om at det ikke gjør deg spesiell på noen måte av å spille i korps. Samtidig mener flere av informantene som nevnt at korps og korpsmusikanter har rykte på seg for å være litt nerdete, et uttrykk som muligens kan tolkes både med en positiv og en negativ undertone.

*Anne: Liksom sånn at, det er ikke sånn at folk sier, liksom at «oi, det er kult at du går i korps», men sånn, mmm, nei, jeg vet ikke helt. Christer: De blir vel egentlig bare imponerte tenker jeg. Bjørn: Kaller oss **nerds**. Hehe. Nei, de gjør ikke det. Silje: Er det en bra ting? Christer: njææ, på en måte da, hehe.*

Hjelseth og Storstad (2008) hevder vi kan skille mellom en *hipp* og en *harry* populærkultur, hvor den *harry* er nederst på rangstigen. Jeg har tidligere hevdet at det er vanskelig å plassere korpsbevegelsen i bås på en slik måte. Beskrivelsen av korps som *nerdete* taler likevel for å plassere korps sammen med den *harry* populærkulturen. Trass i Norges Musikkorps Forbunds påstand om at korps er en populær fritidsaktivitet, mener flere av informantene i denne undersøkelsen noe annet. For det første kommer det frem i alle intervjuene at de ikke synes det er så mange på skolen som spiller i korps. For det andre at det å spille i korps sjelden knyttes til det å være kul eller populær på skolen. Korps ser ikke ut til å være positivt for den sosiale statusen på skolen, men om det er direkte negativt er det vanskelig å si noe om her. Da jeg spurte informantene i intervjuet hvor ingen spiller i korps om hvem som er de kule folkene på skolen, kom det kontant fra Anja: «De spiller ikke i korps!» I den grad et slikt sosialt hierarki på skolen ble knyttet opp til noen fritidsaktiviteter, var det fotball som gjaldt, det var *fotballfolkene* som ble regnet for å være de kule på skolen. Informantene i alle intervjuene mente det fantes et slags sosialt system på skolen, eller i det minste at det var de på skolen som mente de hørte hjemme på toppen av et slikt system.

Maria: *Nei, jeg synes ikke det er det (noen som er kulere enn andre på skolen), men det er folk som tror de er det.* Peder: *Det er mange som blir behandlet som det.* Maria: *De tror de er det, og så oppfører dem seg... og så er det egentlig ingen som liker dem. Så egentlig er det ikke det!*

Barbro: (de kule) *Tar mye oppmerksomhet.* Cathrine: *Tror de har veldig mye makt over andre.* Silje: *De tror det, eller de har det?* Cathrine: *De tror det, eller, de har det vel egentlig.* Hehe. *Men det, det varierer veldig hvem det er da, fra år til år, så. De har egentlig ikke så mye makt som de tror da.*

Selv om informantene hevdet noen var kulere enn andre på skolen, og Anja mente disse ikke spilte i korps, var alle likevel enige om at det å spille i korps ikke hadde noe å si for hvem som var sammen med hvem. Det vil si, Anne kommenterte at det kom an på om noen syntes de var upopulære fordi de spilte i korps. Anne, Bjørn og Christer omtalte *fotballfolkene* som de populære på skolen, men hvem som eventuelt er upopulære virker det som de mener er mer subjektivt. Alle omtalte de *kule* som noen andre enn seg selv. Informantene som spilte i korps, hevdet det ikke betydde noe for dem å bli betraktet som en av de kule ungdommene på skolen. Selv om de tilsynelatende ikke brydde seg om å være blant de kule, understreket Bjørn at han trodde han aldri kom til å bli en av de kule folkene noen gang, det var noe uoppnåelig. Christer sa seg hjertelig enig i dette, han trodde heller ikke han kom til å bli ansett for å være kul noen gang. Informantene har både positive og mindre positive tanker om det å spille i

korps. Selv om informantene som ikke spiller i korps er tydelig på at det ikke er spesielt kult å spille i korps, understreker de også at alle som spiller i korps er forskjellige. Det gjør deg ikke nødvendigvis annerledes å spille i korps, men det bidrar heller ikke til at du blir ansett som kul. Maria brukte ordet *vanlig* om å spille i korps, selv om hun mente det ikke var så mange som drev med det. Hun ville verken si at det er kult eller teit.

5.2.3 Det er bare noe vi gjør

Blant informantene i denne undersøkelsen, var ikke korps et vanlig samtaleemne. Noen fortalte at de av og til snakket med venner om korps, spesielt når noe utenom det vanlige foregikk, mens andre ikke snakket med vennene om det i det hele tatt.

Peder: Det er egentlig aldri noe særlig tema. Det tror jeg ikke det er blant oss heller, det er bare noe vi gjør.

De som selv ikke spilte i korps, se de syntes det var greit å snakke om korps, men det var ikke noe som interesserte dem. Korpsmusikantene som av og til snakket med vennene sine om korps, trodde heller ikke de som ikke spilte i korps synes det er veldig interessant å snakke om. At korps ikke ser ut til å være et attraktivt samtaleemne blant ungdommene, kan muligens være med på å bekrefte at korps verken forbindes med høy sosial status, eller *hipp* populærkultur blant ungdom. Hvorvidt ungdommene synes det er kult å spille i korps i seg selv, varierer imidlertid. Her kan det nevnes at *kult* muligens kan ha blitt tolket på flere måter av informantene. Christer tror folk blir imponerte, og synes spesielt det kan være kult å spille i korps når du spiller trommer. Dette er interessant fordi det kan tyde på at noen instrumenter i et korps er kulere enn andre. Hvorfor Christer trekker fram trommer som et kult instrument er det vanskelig å si noe sikkert om, men det kan ha sammenheng med at trommer også er et instrument som brukes i andre typer ensembler, for eksempel pop- og rockeband, altså en sjanger som tilhører den hippe populærkulturen. Anne synes det er midt mellom kult og artig, men vet ikke helt hva andre, som selv ikke spiller, synes om det å spille i korps. Andre hadde en litt mer negativt ladet holdning. Peder påpekte at «du blir ikke en superstjerne av det akkurat». Å være superstjerne, kan kanskje knyttes til den *hippe* populærkulturen Hjelseth og Storstad (2008) diskuterer. Peders utsagn skiller nok en gang korps fra denne båsen. Holdningene til å bli presentert som korpsmusikanter i media varierte også. I det intervjuet hvor ungdommene var mest positive til å spille i korps, var de også mest positive til å komme i media. Mens ungdommene i det ene intervjuet syntes det var stas å komme i media og vise seg frem i forbindelse med korps, var stemningen mer laber i det andre intervjuet med korpsungdom.

Anne: *Det er jo artig da!* Christer: *Det er alltid litt artig å bli lagt oppmerksom til, så.*

Peder: *Det er ikke noe særlig stort det [...]*

Christer hadde blitt intervjuet en gang, noe han syntes var gøy. Utsagnene over viser ulike holdninger til å fronte sin deltakelse i korps. Anne sier hun ikke snakker med venner som selv ikke spiller om korps, og at hun har venner som synes det virker kjedelig og lurer på om hun ikke skal slutte snart. Likevel synes hun det er morsomt å få oppmerksomhet i media rundt sin deltakelse i korpset. Hjelmbrække og Berge (2010) hevder venners påvirkning er viktig for korpsdeltakelse, men at også andre elementer kan spille inn. De antyder at miljøet innad i korpset og kan være viktig, og motvirke eventuelle negative påvirkninger utenfra. Å utøve en felles interesse med likesinnede kan være positivt (Hjelmbrække & Berge, 2010). Dette bekreftes også av teori om at gruppetilhørighet er viktig i ungdomstiden (Erikson, 1992). Korps har blitt en stor del av livet til Anne, og hun spiller sammen med flere jevnaldrende som også synes det er morsomt å være med. I tillegg har hun fått høre fra yngre musikanter at de synes hun er flink, og at de skulle ønske de var like flinke som henne. At hun fungerer som et forbilde for andre kan kanskje både være positivt for selvtilliten og for hennes motivasjon til å delta i korpsaktiviteten. Hennes positive erfaringer med korpset bidrar kanskje til at hun synes det er fint å få oppmerksomhet fordi hun spiller i korps, selv om hun også har venner som synes det ser kjedelig ut. Det er tydelig at Anne finner korpset hun spiller i tiltalende, noe som også kan gjøre at hun ønsker å identifisere seg med korpset, jamfør teori om organisasjonsidentitet og omdømme (Brønn & Ihlen 2009).

5.2.4 Foreldrenes påvirkningskraft?

Ungdommenes motivasjon til å være med, eller ikke være med i korps kom ofte til uttrykk gjennom ordene *artig* og *kjedelig*. Peder synes det er artig å være med i korps, men at instrumentet han spiller er kjedelig og ensformig. Alle som spilte i korps mente de godt kunne anbefale andre å begynne å spille i korps. Når Peder skal svare på om han vil anbefale andre å begynne i korps, kan det virke som han like mye prøver å forsvare det å spille i korps, som å komme med en anbefaling. Svaret ser ut til å bære preg av hva han har hørt fra andre.

Peder: *Ja. Det er ikke noe ille å begynne i korps. Det er ikke så mye dugnad. [...] Ja, det for, det er jo det meste som foreldrene nekter å la ungene begynne i korps, det er jo fordi at det er så mye dugnad. Skal det være. Men det er jo ikke det.*

Hvem sine foreldre han snakker om, sier han ikke noe om, men han ser ut til å ha oppfattet at foreldre ikke vil oppfordre barna til å begynne å spille i korps fordi de er redd det blir for mye arbeid. Assosiasjonsundersøkelsen til Sæther (2012) viser at dette kanskje ikke er helt ubegrunnet, og at korps har rykte på seg for å innebære mye dugnad for korpsforeldre. Trolig er det slik at et negativt syn på korps kan smitte over fra foreldre til barna (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Peder har tydelig hørt om foreldre som har vært negative til at barna skulle være med i korps av frykt for mye dugnadsarbeid. Anja, som ikke spiller i korps forteller en lignende historie. Da hun var yngre, hadde hun lyst til å begynne å spille i korps, men det hadde aldri blitt noe av. Hun oppgav først tid som den viktigste årsaken til dette. Det viste seg også at foreldrene ikke hadde vært videre positive til at hun skulle begynne med en slik aktivitet, de var redd det skulle ta for mye tid og bli for mye arbeid. Selv om man i ungdomstiden er i en prosess hvor man skal finne sin plass, og løsrive seg fra foreldrene sine (Krange & Øia, 2005), har nok foreldrene fremdeles litt å si i ungdomsskolealder, og holdninger ungdommene har fått fra foreldrene i oppveksten kan fremdeles sitte igjen. Maria hadde begynt i korps fordi «mamma sa det», og var fortsatt med «fordi jeg må». Bjørn hevdet han slapp å ta oppvasken hjemme, fordi han var med i korpset. Foreldrenes syn kan ha innvirkning på hvilket syn ungdommene har på korps, men som blant annet Hjelmbrekke og Berge (2010) har funnet i sin undersøkelse, trenger ikke det være avgjørende. Ungdommene er seg i en alder hvor de fint må finne seg i å gjøre som foreldrene sier, men dette behøver ikke bety at de er enige med dem, som eksemplet med Maria viser.

5.3 Korps som livsstil

For flere av ungdommene som spiller i korps, har korpset blitt en stor del av livet. De som ikke spiller trekker også frem at korps er en stor del av livet for dem som driver på med det. En livshobby, kalte Anne det. Hun visste ikke hvor lenge hun kom til å spille i korps, men «jeg håper selv at vi kommer til å fortsette to år til minst, liksom». Når Anne sier *vi*, understreker hun igjen det sosiale aspektet med å spille i korps, og viktigheten av fellesskapet i korpset. Trettenårige Anne er på sitt syvende år i korpset, og det er dermed ikke rart hun føler korpset har blitt en stor del av livet, siden hun har holdt på med det halve livet sitt. For Peder, som er like gammel, og har spilt i korps nesten like lenge, har det blitt en vane å spille i korps. Han har ikke noe annet å gjøre den kvelden i uka det er korpsøvelse, sier han. Korpset utgjør en stor del av livet til ungdommene, på godt og vondt. Det å spille i korps, er en del av deres identitet. Ungdomstiden er gjerne en livsfase hvor identitetsutviklingen er spesielt viktig, man prøver å finne ut hvem man er og hvem man vil være (Krange & Øia, 2005). I

overgangen fra barn til ungdom endres gjerne synet på hva som er kult og hva som er teit, ofte påvirket av hva jevnaldrende sier og gjør. Denne fasen i livet blir også sett på som kritisk med tanke på hvorvidt man fortsetter eller begynner med en fritidsaktivitet (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Aktiviteter som virker negativt på selvbildet står i fare for å bli forkastet. Fra intervjuene kan det virke som at Peder og Maria står midt i en forhandlingsprosess med korpsaktiviteten. Maria er med «fordi hun må», men trekker det sosiale frem som positivt. Hun har ikke noen forbilder i korpset, men har hatt det tidligere. Det er tydelig at musikken er viktig for henne, blant annet sier hun at det å spille i korps gjør det lettere for henne å lære andre instrumenter. Musikk blir ofte knyttet til ungdom og identitetsdannelse (Erstad, 2008). Måten hun beskriver sitt medlemskap i korps på, taler for at korps ikke er den type musikkaktivitet hun ønsker å identifisere seg mest med. Det kan både ha sammenheng med de erfaringene hun selv har fra korps, og hvordan hun tror omverden ser på korps. På spørsmål rundt sosial status på skolen, var det Maria som reagerte kraftigst. Hun sa hun ikke brydde seg noe om hun ble ansett for å være kul eller ikke. Måten hun uttrykte seg på, gjorde at jeg oppfattet at hun ikke var helt ærlig, eller i alle fall at dette spørsmål hun var noe ukomfortabel med å reflektere over. De andre informantene med korpsbakgrunn viste ikke noen spesielle reaksjoner på spørsmålene rundt sosial status, spesielt ikke så merkbart som Maria. På samme måte som Maria hevdet de at det ikke betydde noe spesielt for dem om de ble ansett for å være kul eller ei. Fra intervjuet kan det virke som at Anne, Bjørn og Christer har en overvekt av positive erfaringer fra korpset, og var de mest motiverte til å fortsette å spille fremover. Christer ser opp til spillelæreren sin, og synes instrumentet han spiller er kult. Anne og Bjørn er litt mer vage på om de har noen forbilder, men er ikke i tvil om hvilket instrument som er kulest, det er det de selv spiller. Faktisk oppstår det en liten diskusjon om hvilket instrument som er kulest, og Bjørn kommer med argumenter om hva som gjør hans instrument til det beste. Selv om de ikke vet hvor lenge de kommer til å spille i korps, er det tydelig at det er noe de har lyst til å holde på med en stund fremover, og i alle fall til de er ferdig med ungdomsskolen. Deres positive erfaringer med korpset, kan kanskje også gjøre at de ønsker å identifisere seg med korps. Selv om de sier korps ikke er noe populært, synes de det er morsomt å drive med, og det har blitt en stor del av livene deres. De forteller om andre typer interesser som binder folk sammen på skolen, selv om det ikke er noe seriøst system, som de sier

Bjørn: *Vi har «beliebers», «one directioners», eee, «datanerder».* Christer: *Fotballfolk.* Bjørn: *Fotballfolk ja!* Anne: *Og så de populære.* Christer: *Det er fotballfolkene det.* Anne og Bjørn: *Ja.*

Christer er den eneste som svarer spontant ja på spørsmålet om det er kult å spille i korps. Han har en forelder i et amatørkorps i Trondheim, og Christer har både vært med og hørt på konsertene deres og sett dem på TV. Når de deltar i konkurranser, synes han det er spennende å følge med. Han nevner også det at han kjente til korps gjennom forelderen som motivasjon for å starte med å spille selv i første omgang, da han syntes det så kult ut. De positive erfaringene han har fått gjennom foreldres deltakelse, kan også ha bidratt til hans positive bilde av korps. Dette antyder at foreldrenes bilde av korps som en positiv aktivitet har stor betydning for at barn begynner i korps og at ungdommer fortsetter i korps. Et slikt bilde er kanskje også grunnen til at Annes foreldre oppfordrer Anne til å fortsette i korpset selv om hun ikke er så motivert lenger. De anser kanskje korps for å være en positiv aktivitet for barnet sitt å drive med.

5.4 Et spørsmål om kultur

Av informantene som ikke spiller i korps, var Anja den mest positive til korps. Hun syntes korps var kult da hun var yngre, men dette hadde endret seg litt etter at hun ble eldre. Hun mente likevel det var «greit», og en fin aktivitet for dem som holder på med det. Cathrine, som kom fra en familie hvor flere spiller i korps, hevdet derimot at hun aldri hadde syntes korps var noe kult. Det kan virke som at de erfaringene hun har fått fra familiens korpsdeltakelse ikke er like positive som Christers, i alle fall har ikke hennes families deltakelse appellert like mye til henne. Cathrine driver også med musikk, men er mer interessert i *den klassiske siden* som hun kaller det, noe som kom frem flere ganger i løpet av intervjuet. Med tanke på at klassisk orkestermusikk gjerne blir forbundet med «finkultur», kan kanskje dette tolkes som at Cathrine gjerne vil forbindes en finere kultur enn hva hun anser korps for å være. Hun vurderer *den klassiske siden* som bedre enn korps, og plasserer dermed korps i den folkelige delen av kulturen. På spørsmålet om hun hva hun ville tenke om å la eventuelle fremtidige barn begynne i korps, svarte hun at hun ville oppfordre dem til heller å spille klassisk musikk. Om de hadde lyst til å spille i korps, ville hun imidlertid ikke prøve å stoppe dem. Cathrine hevder hun ikke vil blande kulturer, og tar dermed avstand fra korpsevene. For Bjørn var ikke dette noe problem. Han kommer også fra en korpsfamilie, og spiller både strykeinstrument, som ofte forbindes mest med det Cathrine kaller *den klassiske siden* og messinginstrument i korps. Selv om han innimellom var litt vag og ikke riktig ville si hva han egentlig mente, for eksempel hva han likte aller best å gjøre på fritiden, var det ingenting som tydet på at han vurderte korps som dårligere enn orkester og lignende. Tvert i mot mente han det var veldig morsomt å være med i korps, og brukte ord som «awesome» for å beskrive

korpsinstrumentet sitt. At han likte instrumentet, var også en av grunnene til at han hadde begynt i korps i første omgang. Maria har lyst til å lære å spille gitar. Det kan være at hun bare har lyst til å lære flere instrumenter, men det kan også være hun er i en forhandlingsprosess angående hva slags type kultur hun ønsker å identifisere seg mest med. Gitar er et instrument som gjerne har en sterkere tilknytning til den *hippe* poplærkulturen enn hva korpsinstrumenter har. Selv om Cathrine er den eneste informanten som eksplisitt har sagt at hun foretrekker en annen kultur enn hva hun forbinder med korps, er det flere som setter korps opp mot andre kulturelle fenomener. For eksempel når Peder sier at du ikke blir en superstjerne av å spille i korps. Ungdommene vurderer ulike kulturformer opp mot hverandre. Cathrines sammenligning av klassisk musikk og korpsmusikk minner om overklasseungdommens vurdering av klær og litteratur i Langeland (2009) sin undersøkelse.

5.5 Korps i media

Som ventet kunne ikke informantene huske å ha sett så veldig mye om korps i media. Selv om ungdommene nevnte internett og TV som de mediene de brukte mest aktivt, var det lite snakk om korps på internett. Christer nevnte så vidt TV2 Sumo, men ingen rapporterte å ha sett noe om korps i sosiale medier, verken fra Norges Musikkorps Forbund eller andre. Med tanke på antall som følger NMF på sosiale medier i forhold til organisasjonens medlemstall, kommer ikke dette som noen overraskelse. Det understreker kanskje også at det forbundet bak musikkorpsbevegelsen prøver å kommunisere ikke nødvendigvis når så langt. Ungdommenes erfaring fra korps stammer i hovedsak fra deres umiddelbare nærhet, og massemedia. Det meste som ble nevnt om korps i media var fra film og TV. Dokumentarserien *Korpsfiksert*, som gikk på NRK våren 2013 ble nevnt av Cathrine og Peder. Ingen av dem hadde sett særlig mye på det, det var ikke en type program de virket veldig interessert i.

Cathrine: Stefaren min ser mye på sånne korpsting [...] Er det ikke noe som heter noe sånt som korpshekte eller ett eller annet sånt? Som gikk for litt siden? Det var noe som gikk på NRK i alle fall. Det går ganske mye, men vi, det er ikke noe jeg følger med på nei.

Spillefilmen *'Orps* hadde flere av ungdommene sett. Jentene som ikke selv spilte i korps mente korps hadde fått et rykte på seg for å være nerdete, og gav *'Orps* skylden for dette. Barbro, som hadde vært innom et korps for noen år siden, hevder korps består både av nerder og folk hun ikke anser for å være nerder. Tidligere i intervjuet er jentene også oppsatt på å fortelle at de vet det er mange forskjellige slags folk som spiller i korps, at det er en mangfoldig bevegelse. Når jeg spør om det de har sett av korps i media, som i hovedsak later til å være denne spillefilmen, stemmer overens med det inntrykket de hadde av korps fra før,

sier de at det gjør det. Cathrine avslutter hele intervjuet med «Jeg tror vi har et ganske klart bilde av hva korps er». Igjen kan vi skille mellom deres personlige erfaringer og det bildet de har av korpsbevegelsen generelt. Stereotypene de møter i 'Orps later til å stemme overens med deres bilde av korpsbevegelsen, mens de bekjente jentene har i korpsbevegelsen ikke nødvendigvis stemmer overens med dette bildet. Ungdommene som selv spiller i korps er ikke like enige i at alt de har sett om korps i media stemmer med den oppfatningen de har fra før. Når Anne, Bjørn og Christer snakker om 'Orps, diskuterer de hva de mener er feil med måten korps blir fremstilt i filmen.

Christer: Ja, de er jo ikke akkurat korps, de spiller jo falskt! [...] Anne: Ja, ja, i filmen der er det sånne slemme drillere og duskere og så er det sånn, nerdete unger, ja Bjørn: I romaner og sånt Anne: Det liksom ikke sånn Bjørn: I romaner og filmer så er alltid drillerne bitchene. Christer: hehe, dirigenten som kaster ut folk, det er liksom sånn, stenger ute og sånt, og da. Anne: Det er jo helt omvendt! Christer: Ja!

Anne, Bjørn og Christer har flere egne erfaringer med korps enn hva spesielt Anja og Cathrine har. Mediært erfaring innebærer at man benytter den informasjonen man får fra media, samt andre mennesker for å komplettere det bildet man har av et fenomen (Aalberg & Elvestad, 2012). Jentene som ikke spiller i korps, har noe egen erfaring med korps, for eksempel når de har sett korps på nasjonaldagen, men ikke like mye som de som selv har vært aktive musikanter store deler av livet. Dersom det meste de har sett og hørt om korps stammer fra media og andres erfaringer, er det ikke unaturlig at deres oppfatning stemmer bedre med det de har sett i media, enn det gjør for dem som selv spiller i korps. Gjelder dette en større gruppe, kan også medias fremstilling av korps påvirke bevegelsens omdømme. Som tidligere nevnt, kan det være noe forvirring blant ungdommene med tanke på sjanger. Dette gjelder også hva de tenker på som korps. Christer og Anne nevner at de har sett nyttårskonserten på TV, når de blir spurt om de har sett korps i media. Christer tar seg i det, og spesifiserer at det er orkester, og ikke korps. Dersom de ungdommene som selv spiller i korps, og mest sannsynlig har litt kunnskap om besetning og lignende, blander korps med for eksempel orkester, er det mulig å anta at en slik forvirring også gjelder de som ikke spiller selv. Christer retter på seg selv, men dersom en ikke har tilstrekkelig kunnskap, kan muligens også andre musikkaktiviteter, som for eksempel orkester eller storband, betraktes som korps. At korps blir blandet med lignende ensembler, kan kanskje tale for at korpsenes identitet, det som skiller korps fra lignende ensembler (Brønn & Ihlen, 2009) kunne vært mer tydelig.

5.6 En norsk korpskultur?

Når de norske musikkorpsene ble trukket inn i kulturdebatten vinteren 2013, var det i et forsøk på å definere hva som er typisk *norsk* kultur. Informantene i denne undersøkelsen, spesielt de som selv ikke spiller i korps, har sterke assosiasjoner til Norges nasjonaldag når det er snakk om korpsbevegelsen generelt. Disse ble og spurt om det var viktig for dem at det finnes korps i Norge, hvorpå de trakk frem at det er koselig på 17. mai, og at det ville blitt stille på 17. mai uten korpsene. Dette understreker at vi kan snakke om korps som et symbol på den norske nasjonalkulturen. 17. mai er dagen hvor vi vifter med norske flagg, tar på oss bunaden, og ser på korpsene som går forbi. Fritidsaktiviteten korps var ikke like viktig for informantene som selv ikke spiller.

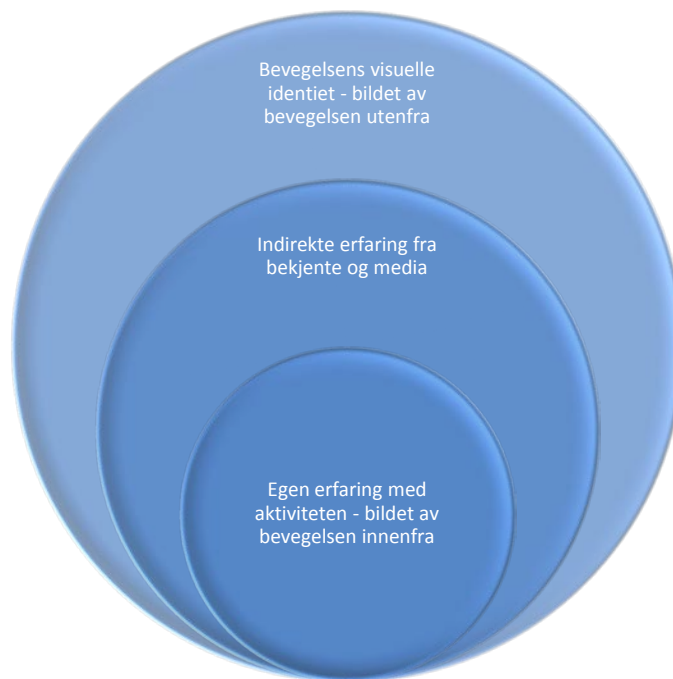
Cathrine: Vet ikke jeg, det har sikkert ikke så mye påvirkning på oss, som ikke går i korps, men det er jo en stor del av livet til folk som går i korps i hvert fall.

Påstanden om at nordmenn er et korpsfolk (Wiig, 2010), trenger ikke bety at alle nordmenn liker korps. Det virker heller ikke som at ungdommene synes korps er en spesielt populær aktivitet, de vet ikke om så veldig mange på sin egen alder som driver med det, og noen av dem mener korps har rykte på seg for å være litt nerdete og teit. Ungdommene har ulike erfaringer med korpsbevegelsen, og ulike inntrykk av den, men det kommer frem direkte og indirekte at korps kanskje ikke er den fritidsaktiviteten med best omdømme i Norge, blant ungdom. Korps blir ofte sammenlignet med fotball, selv om det fins et hav med andre fritidsaktiviteter man kunne ha sammenlignet korpsene med. Det kan kanskje være fordi fotball er en av de mest populære fritidsaktivitetene blant unge. I alle fall kan oppmerksomheten store arrangementer som Norway Cup får tale for dette. Fotballens popularitet understrekes av informantene. Da ikke nødvendigvis bare fordi det er mange som driver med det, men også fordi de som spiller fotball blir ansett for å være de populære. Som Cathrine påpeker, er korpsene en stor del av livet for de aktive korpsmusikantene, men i hverdagen har det ikke så mye å si for de som ikke spiller selv. Det er verken et hett samtaleemne blant ungdommene, eller noe de ser mye av i media. Basert på dette kan det kanskje påstås at deler av korpsbevegelsen er noe innesluttet, eller i det minste sliter med å nå ut. Alle informantene i denne undersøkelsen hadde relasjoner til noen aktive korpsmusikanter, noe som gjorde at selv de som ikke spiller i korps vet litt om hva korpsene driver med. Selv om de ikke snakker så mye om korps, hender det seg når noe ekstra skjer. Cathrine og Anja nevner for eksempel NM og musikaler. Dette er imidlertid ikke noe de forbinder med korps i seg selv, men de bekjente de har som spiller. Heller ikke informantene som selv spiller,

forbinder det de gjør mest av med korps. De sier de spiller all mulig slags musikk, og nevner spesielt filmmusikk, men det er ikke før de tenker seg om, at de sier de tror det kan være på samme måte i andre korps. Den aktiviteten de selv driver med er ikke nødvendigvis det de anser for å være typisk korps.

5.7 Korpsbevegelsen sett utenfra og innenfra

Som det kommer frem av analysen, er det forskjell på informantenes egne erfaringer med korpsbevegelsen og deres generelle bilde av bevegelsen. For å illustrere og oppsummere nivåene intervjuene avdekker, har jeg laget følgende figur.

Figur 2: Tre nivå av ungdommenes møte med korpsbevegelsen.

Når informantene blir bedt om å beskrive hva de forbinder med korps, er det først det bildet de har av bevegelsen utenfra som blir beskrevet. Dette kan knyttes opp mot korpsbevegelsens *visuelle identitet* (Brønn & Ihlen, 2009), som blant annet består av instrumenter og uniformer. Ungdommenes medierte erfaring kan sies å komplettere deres ytre bilde av musikkorpsbevegelsen, samtidig som den kanskje også bidrar til et mer komplett bilde av aktiviteten innenfra. Ungdommenes egne erfaringer med aktiviteten er den som kan kobles opp mot *organisasjonsidentiteten* (ibid.). Ungdommene har ikke nødvendigvis noe forhold til NMF, og *virksomhetsidentiteten*, hva forbundet kommuniserer (ibid.). Hvilke av disse nivåene

som dominerer varierer. I hovedsak kan vi se for oss at for informantene som selv spiller i korps, har deres egen erfaring større betydning enn for informantene som ikke spiller, mens den medierte erfaringen har større plass i bildet de utenfor bevegelsen har av korps. De erfaringene ungdommene har fra korpsene de selv spiller i, og korpsene i nærmiljøet, er kanskje det de identifiserer seg mest med. Brønn og Ihlen (2009) hevder det er organisasjonsidentiteten det er viktigst å se på om det er problemer med omdømmet. I dette tilfellet betyr det da det enkelte korps. Jeg vil derfor hevde at korpsbevegelsens omdømme i stor grad avgjøres av summen av de enkelte korps opptreden, heller enn hva NMF foretar seg. Når det kommer til omdømme og rekruttering, er det da viktigere hva hvert enkelt korps foretar seg, enn hva hovedorganisasjonen gjør. I dagens kommunikasjonssamfunn er det likevel begrenset hva hvert enkelt korps alene kan gjøre for å bedre bevegelsens omdømme. Bevegelsens omdømme utgjøres av summen av alle oppfatninger og erfaringer. Om ett enkelt korps forsøker å endre korpsenes rykte for å være nerdete, er det lite sannsynlig at de lykkes i å endre hele bevegelsens omdømme. Nøkkelen til å holde på ungdommen er det likevel hvert enkelt korps som har, det er hvert enkelt korps som kan gjøre det attraktivt nok for ungdommene å fortsette. Finner de korpset tiltalende, og føler deres deltakelse er positivt for selvbildet, er det også større sjanse for at de ønsker å identifisere seg med korpset, hvilket er i tråd med hva Brønn og Ihlen (2009) sier om organisasjonsidentitetens betydning for omdømmet.

6. Diskusjon

Omdømme utvikles over tid, i motsetning til et mer flyktig image (Brønn & Ihlen, 2009). Ved å se på hvilket bilde ungdom har på korpsbevegelsen, er det og mulig å få et inntrykk av hva slags omdømme bevegelsen har. I ungdomstiden skal man finne sin plass her i verden, og det er en tid for å løsrive seg fra sine foreldre. Ungdom er spesielt følsomme for endringer i samfunnet (Krange & Øia, 2005). Selv om ungdom er i en slik prosess, kan holdninger overføres fra foreldrene til ungdommene (Hjelmbrekke & Berge, 2010). Derfor er det interessant å se om ungdommenes holdninger og syn gjenspeiler de voksnes. Tidligere undersøkelser om assosiasjoner rundt korps (Sæther, 2012) og frafall i musikkorpsbevegelsen (Norbeck, 2002; Hjelmbrekke & Berge, 2010; Turtum, 2012), kombinert med kulturdebatten fra vinteren 2013, fremstillinger av korps i media og mine egne erfaringer har gitt meg noen forventninger til hva jeg kom til å finne i denne undersøkelsen. Dette informasjonsoverflødig samfunnet vil lever i gjør det vanskelig å finne alle bidrag om korpsbevegelsen og min bakgrunn kan selvfølgelig gjøre at mine forventninger er annerledes enn hva en annens ville vært. Jeg ønsket meg informanter innenfor og utenfor korpsbevegelsen. Hvor mange ungdommer som ikke kjenner noen som spiller i korps vet jeg lite om, men at alle mine informanter har en viss tilknytning til korpsbevegelsen eller noen som driver med korps, kan ha påvirket resultatene i undersøkelsen.

6.1 Den norske musikkorpsbevegelsen

Når korps trekkes inn i kulturdebatten vinteren 2013, er det for å beskrive hva *norsk* kultur er. Til tross for at korps verken er et særnorsk fenomen eller har røtter fra Norge, er det altså noe som forbindes med norsk nasjonalkultur, noe som skiller Norge fra andre land. Når noen skoler da må låne *svenske* korps for å få marsjer i toget på den *norske* nasjonaldagen, skaper det stor oppstandelse (Enerstvedt, 2013). Korps blir også koblet til integrering av innvandrere, når enkelte mener det er for dårlig rekruttering av innvandrerbarn i forhold til norske barn i skolekorpene (Giæver, udatert). Denne diskusjonen ser ikke ut til å bekymre ungdommene i denne undersøkelsen. Ungdommene utenfor korpsbevegelsen synes korps er koselig på 17. mai, og de sier seg enige i at korps er viktig for den norske kulturen, men de uttrykker på ingen måte at de føler den norske kulturen er truet. Når korps og kultur diskuteres blant informantene, er det heller opp mot populærkultur og høykultur enn å sammenligne norsk kultur med andre lands kulturer. Som vi har sett kan korps sees på som et symbol på norsk nasjonalkultur, på grunn av den tilknytningen korpene har til Norges nasjonaldag. Dette kan gjøre korps egnet til å bruke som et argument i debatten om hva den *norske* kulturen består

av. Dette er ikke noe det ser ut som at ungdommene tenker på i det daglige, og hvorvidt de ville brukt korps i en slik debatt går det ikke an å si noe om her. For ungdommene er korps sett utenfra musikk, instrumenter, uniform, marsjer, og 17. mai. Selv om korps på denne måten knyttes til denne norske nasjonalkulturen, er det da trolig mer fordi det er tradisjon for ungdommene.

6.2 En kultur for korps?

Den norske musikkorpsbevegelsen har relativt mange medlemmer og god rekruttering, men som mange andre fritidsaktiviteter har den et frafall av ungdom høyere enn ønskelig for bevegelsen (Wiig, 2010). Ungdommene bekrefter denne tendensen, det var mer populært å spille i korps da de var yngre, og de som spiller i korps kommenterer at flere og flere på deres trinn på skolen slutter. Det er ikke spesielt kult å spille i korps, men flere av ungdommene drives av at det er morsomt og sosialt. For andre har det blitt en plikt, og litt kjedelig, og det at det virker lite populært å spille i korps kan være en ytterligere negativ motivasjonsfaktor for fortsatt deltakelse. Det sosiale er også en faktor som har vist seg som en viktig motivasjon i tidligere forskning (Norbeck, 2002; Turtum 2012). I sin masteroppgave fant Turtum (2012) at hennes informanter, som alle hadde sluttet i korps, trodde jevnaldrende hadde et negativt syn på korps, at korps er lavstatus. De hadde imidlertid lite hold i sine påstander (Turtum, 2012). Mine informanter kan til en viss grad bekrefte dette, direkte eller indirekte. Selv om Cathrine var den eneste som mente hun aldri hadde syntes korps har vært noe kult, var alle informantene som ikke spilte i korps enige om at korps hadde et nerdete og litt teit rykte. *Nerdete* trenger ikke nødvendigvis være et negativt begrep, og Bjørn insisterer på å kalle seg selv nerd. Når ungdommene som ikke spiller i korps bruker ordene *nerdete* og *teit* i sammenheng, er det imidlertid tydelig at *nerdete* ikke er ment nevneverdig positivt. Ungdommene som ikke spiller i korps legger delvis skylden på spillefilmen *'Orps* fra 2009. Hjelmbrække og Berge (2010) undrer seg også om denne filmen, og TV-serien med samme navn kan ha negative konsekvenser for ungdommenes syn på korpsbevegelsen. Sitatet fra *Korps i takt og utakt* (Wiig, 2010) hvor en sier han alltid har følt korps har blitt sett på som litt *nerdete*, understreker imidlertid at det slett ikke er noe nytt rykte. *'Orps* er muligens delvis tuftet på stereotyper og rykter om korpsbevegelsen, og jeg ser det som lite sannsynlig at disse er hentet ut fra løse luften. På grunn av filmens utgivelsestidspunkt sett i forhold til ungdommenes alder, kan det imidlertid ha fortonet seg for dem at korpsenes *nerdete* omdømme stammer fra denne filmen. Jeg skal likevel ikke påstå at filmen ikke kan ha hatt innvirkning på enkelte av ungdommenes syn på korps. Barbro, som har vært inno-

musikkorpsbevegelsen, hevder det finnes både nerder og folk hun ikke anser for å være nerder i korps. Cathrine, som har korpsmedlemmer i familien, men ikke selv har spilt, er enig i Barbros innspill. Dette kan være en illustrasjon på mediert erfaring (Aalberg & Elvestad, 2012). Jo mindre selvopplevd erfaring du har om et emne, jo mer henter du fra andre, deriblant media. De mest motiverte korpsungdommene er helt uenige i at filmer som *'Orps* beskriver hvordan det er å spille i korps, mens ungdommene som ikke spiller i korps mener det stemmer overens med deres inntrykk av korps. Det kan altså synes som om at det har festet seg et bilde i offentligheten av hva korps er som vil være vanskelig å endre, og at dette bildet forsterker seg gjennom medias framstilling av hva korps er. Mangfoldet og det mer nyanserte bildet av hva korps er det derfor vanskelig å se for andre enn for de som er en del av denne bevegelsen. I den grad man ønsker å endre eller nyansere bildet av hva korps er kan dette bety at det kan være en litt vanskelig jobb nettopp fordi bildet av hva korps er så sterkt.

6.3 Korpsenes mediedekning

For journalister flest ser ikke korps ut til å være det mest spennende tema, verken i kultur- eller nyhetsseksjonen. Hvor god eller dårlig mediedekning bevegelsen har, er til dels et subjektivt syn. Statistikk kan selvfølgelig si noe om frekvensen av innslag, i forhold til saker om andre tema, men hva som er for mye eller for lite vil likevel være subjektivt. Eksemplet med Bergens Tidende og Hordablæsten (Svardal, 2013) viser uansett at korpsene ikke har høyest prioritet. Journalistene går gjerne etter såkalte nyhetskriterier, og to av disse kriteriene er relevans og omfang (Aalberg & Elvestad, 2012). I dagens Norge kan det virke til at korpsnyheter er mest relevant for journalistene når det nærmer seg 17. mai. Det er da korpsene er mest synlige, siden de opptrer ute i gatene, og feiringen av nasjonaldagen har definitivt et stort omfang. Dette kan føre til en skjev fremstilling av korpsene i media. I en by som Trondheim er det et stort mangfold i kulturelle tilbud. Hjelseth og Storstad (2008) viser hvordan *hipp* populærkultur får mer spalteplass enn annen kultur. Som vi har sett faller ikke korpsene inn under denne kategorien, noe som igjen taler for at korps sjelden blir fremstilt i media. Igjen kan vi snakke om mediert erfaring. Det informantene forbinder med korps, er den fremstillingen av korps som kanskje lettest kommer i mediebildet, nemlig marsjerende korps i uniform.

6.4 Korpsenes omdømme

Den norske korpsbevegelsen har eksistert i over hundre år, og er både preget av tradisjoner og utvikling. Omdømme skapes over tid (Brønn & Ihlen, 2009), og det kan en av grunnene til at mange av assosiasjonene til korps nettopp er de tradisjonelle elementene. Det er trolig et stort mangfold i musikkorpsbevegelsen, noe som også gjør at ulike korps har forskjellig *image*. I Trondheim kan for eksempel Musikkforeningen Nidarholm, som spiller i elitedivisjonen, sies å ha et image som bygger på det høye nivået. Et annet eksempel er Småbispan, som er kjent for sin fremtreden i gatene og fokus på å skape show. Image er imidlertid mer flyktig enn omdømmet. Omdømmet kan likevel endres over tid (ibid.). At eksempelkorpsene over har ulike image, understreker at korpsbevegelsen har en sammensatt identitet, og at den organisasjonsidentiteten hvert enkelt medlem møter, varierer fra korps til korps. Med et samfunn i stadig endring (Hodne, 2002) og den historiske utviklingen av ungdomstiden hvor musikk som skiller seg fra foreldrenes smak er viktig (Erstad, 2008), kan trolig korpsbevegelsen med sine tradisjoner anses for å være noe gammeldags. Selv om ingen av informantene i denne undersøkelsen kom med slike påstander, var deres bilde av korpsbevegelsen utenfra i stor grad knyttet til de synlige tradisjonene. Bildet av korps som den aktiviteten ungdommene driver med, korpsbevegelsen sett innenfra, bestod som vi har sett av flere elementer. Her kommer det også frem at korpsbevegelsen har et mer sammensatt rykte og omdømme. Både de som spiller og de som ikke spiller har ulike følelser knyttet til korpsaktiviteten, artig og kjedelig er ord som går igjen. Ungdommene føler som nevnt ikke det er særlig populært å spille i korps, og sammenligner korps både med populærkultur og høykultur. De individuelle forskjellene blant informantene, illustrerer hvordan korpsbevegelsen har ulik betydning for deres identitetskonstruksjon. For Cathrine er det viktig å understreke at hun heller foretrekker *klassisk*, noe hun ser ut til å mene at korps ikke er. Selv om hun synes det er greit at andre spiller i korps, er det viktig for henne å ta avstand fra bevegelsen. Peder mener at du ikke kan bli noen superstjerne av å spille i korps, og definerer dermed korps for å være noe annet enn en hipp populærkultur. I disse tilfellene blir korps mer eller mindre vurdert som dårligere enn andre kulturer. En positiv side av korpsenes omdømme, ser ut til å være det sosiale, noe som også tidligere forskning viser (Turtum, 2012; Hjelmbrække & Berge, 2010; Norbeck, 2002).

7. Konklusjon – Et sammensatt bilde

Som det kommer frem av analysen, diskusjonen, teori og tidligere forskning, er omdømmet til korpsbevegelsen sammensatt. Ungdommene har ulike bilder på ulike deler av musikkorpsbevegelsen, og vi kan spesielt skille mellom deres oppfatninger av korps utenfra, korpsbevegelsen generelt, og innenfra, deres egen erfaring med korps. Oppfatningen av korpsbevegelsen generelt er ganske lik for alle informantene, uavhengig om de selv spiller i korps eller ikke. Da knyttes korps i stor grad til nasjonaldagen. Korps er koselig på 17. mai, men ellers ikke så interessant for de som ikke spiller i korps. For disse kan vi i stor grad si at korps *er* 17. mai, selv om de gjennom venner og familie hører og ser andre sider av korpsbevegelsen. For korpsmusikantene selv er marsjer og uniform viktige elementer for det de anser som typisk korps. Peder, som har sett litt av dokumentarserien *Korpsfiksert* på NRK mente det han hadde sett der var typisk korps, de hadde vært på festival og spilt marsjer, fortalte han. Ikke så mye filmmusikk og sånt. Det bildet ungdommene har av korpsbevegelsen utenfra, kan vi knytte til korpsbevegelsens visuelle identitet. Den visuelle identiteten kan sies å være viktigst for førsteinntrykket. Når ungdommene beskriver deres bilde av den generelle korpsbevegelsen, beskriver de bare hvilke elementer de forbinder med korps. Først når de kommer nærmere inn på hva korps er, begynner de å vurdere korpsenes rykte og omdømme. Organisasjonsidentiteten er korpsbevegelsens essens, og ungdommenes erfaringer med aktiviteten korps er kanskje viktigere enn hva slags assosiasjoner de har til korps generelt. Ungdommenes utsagn, viser at den direkte erfaringen med korpsaktiviteten tar større plass når ungdommene som spiller i korps vurderer korpsbevegelsen, enn for de som ikke gjør det. Den medierte erfaringen blir desto viktigere for de som ikke spiller i korps. De som ikke spiller i korps, mener likevel de har et klart bilde av hva korps er. Korps er sosialt, korps er ikke så populært, og korps er kanskje litt nerdete. Korps har i alle fall rykte på seg for å være litt nerdete. I tillegg vektlegger flere av informantene som spiller i korps at det er morsomt. Noen av informantene mener også korps har rykte på seg for å være tidkrevende, og at det er mye arbeid for foreldre. Christer bekrefter at det å spille i korps kan ta opp mye av fritiden. Korpsungdommen Peder mener at ryktet om mye arbeid for foreldre ikke stemmer. Anja, som aldri har spilt i korps, legger det samme ryktet til grunn for at hun ikke begynte i korps. Når ungdommene vurderer korps, vurderer de også korps mot andre kulturelle fenomener. Korpsbevegelsens kulturelle posisjon er likevel noe uklar. Det er lettere å definere hva det ikke er, enn hva det er. Informantene setter korps opp mot popmusikk og klassisk, men kaller ikke korps for noe annet enn nettopp korps. All musikken korps spiller høres ut som korpsmusikk, hevder Christer. De spiller imidlertid mange ulike sjangre. Det de nevner

spesielt, er filmmusikk. Mangfoldet i korpsbevegelsen gjør det rett og slett vanskelig å plassere korps i én bås. Det er likevel tydelig at korps ikke gir høy status. De kule ungdommene spiller ikke i korps. Så hevder i alle fall informantene i denne undersøkelsen. De kule ungdommene, om de gjør noe spesielt, så spiller de fotball. Hvorvidt korps kan virke direkte negativ på ungdommenes sosiale status, er uklart, men at det å spille i korps i hvert fall ikke automatisk plasserer deg på toppen av popularitetsskalaen er det liten tvil om. Ungdommenes erfaringer og omgivelser påvirker hvor kult de mener korps er. Blant informantene i denne undersøkelsen finner vi Christer på den ene siden av skalaen, som mener korps både er kult og imponerende. På den andre siden finner vi Cathrine, som ikke kan tenke seg å kalle korps for kult. Mens Christer i stor grad identifiserer seg med det å spille i korps, det er en stor del av livet hans, og han vet ikke om han gjør så mye annet på fritiden, er det viktig for Cathrine å ta avstand fra å spille i korps. At ungdommene har sett lite av korps i media, kan muligens bekrefte at korpsbevegelsen ikke har høy status. Filmen 'Orps' er det flest av ungdommene husker å ha sett i media, en film de mener fremstiller korps som nerdete.

Mangfoldet i musikkorpsbevegelsen kan trolig både være en fordel og en ulempe for bevegelsens omdømme. En fordel er at ulike deler av korpsbevegelsen kan appellere til ulike mennesker. En ulempe kan være korpsbevegelsens identitet. Når den består av så mye, blir det vanskelig at alt får like stor oppmerksomhet. Det korpene gjør bare en liten del av året, er det som får mest oppmerksomhet, og det flest tilsynelatende forbinder med korps.

8. Veien videre

Når jeg har gått gjennom datamaterialet i denne oppgaven, har det stadig dukket opp nye spørsmål. «Hvorfor spurte jeg ikke om dette?» er en tanke som stadig har gått igjen. Samtidig har jeg innsett av de fleste av disse spørsmålene er spørsmål som har dukket opp fordi jeg har jobbet med materialet, og ikke var naturlig å stille der og da. Dynamikken i gruppeintervjuene er kanskje og annerledes enn det ville vært i et dybdeintervju, og noen av de individuelle oppfølgingsspørsmålene som ville vært naturlige i et dybdeintervju kan ha falt bort i jakten på det kollektive og samtalens flyt mellom informantene. På veien videre bør det være et enda større fokus på hvorfor-spørsmålene. Hvorfor synes ungdom korps er nerdete, hva er det som gjør korps nerdete? Er det geografiske forskjeller, eller er det en allmenn oppfatning at korps er nerdete? En kvantitativt rettet undersøkelse kan også være fordelaktig. I denne undersøkelsen har jeg fått sammenlignet det bildet korpsungdom har, og det bildet ungdom utenfor korpsbevegelsen har, men utvalget er lite. Selv om et kollektivt syn kommer frem i denne undersøkelsen, må det undersøkes om det faktisk er gjeldende i en større gruppe. Å se på andre grupper i samfunnet, kan også være gunstig. Sammenligning av aldersgrupper, og sammenligning over tid. Som vi har sett, har medlemstallet i Norges Musikkorps Forbund sunket drastisk siden 1980-tallet. Hvorfor var det mer populært å spille i korps på 60- og 70-tallet? Hadde bevegelsen et bedre omdømme på den tiden, eller handler det rett og slett kun om at det har blitt flere tilbud å velge mellom, som flere antyder?

Litteraturliste

- Aalberg, T., & Elvestad, E. (2012). *Mediesosiologi* (Utg. 5). Gjøvik: Det Norske Samlaget.
- Apeland (udatert). *Omdømme: Gjør det som er rett og gjør det kjent*. Hentet fra <http://www.apeland.no/tjenester/omdomme/>
- Backe-Hansen, E. & Frønes, I. (2012). Innledning – hvordan forske på og med barn og unge? I Backe-Hansen, E. & Frønes, I. (red). *Metoder og perspektiver i barne- og ungdomsforskning*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Brønn, P. S. & Ihlen, Ø. (2009). *Åpen eller innadvendt – Omdømmebygging for organisasjoner*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Bispehaugen Ungdomskorps. (1955-1965). *B.U.K. møteprotokoll 1955-1965*.
Trondheim: Bispehaugen Ungdomskorps.
- Dalen, M. (2004). *Intervju som forskningsmetode – en kvalitativ tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget
- Duun, A. E. (2002). *Samarbeid mellom skolekorps og kulturskole – fallgrube eller gullgrube?* (Hovedfagsoppgave i musikkvitenskap, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet). Trondheim: NTNU.
- Enerstvedt, V. (2013, 15. mai). Svensk importkorps om 17. mai: - Det kjekkeste vi gjør. *VG, Nyheter innenriks*
Hentet fra <http://www.vg.no>
- Erikson, E. H. (1992). *Identitet. Ungdom og kriser*. København: Hans Reitzels Forlag A/S.
(Oversatt til dansk av Birgitte Brun)
- Erstad, O. (2008). *Digital kompetanse i skolen – en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fontana, A. & Frey, J. H. (2005). *The interview From neutral Stance to Political Involvement*. Denzin, Norman K. and Lincoln, Yvonna S; *The SAGE Handbook of Qualitative Research* 3:d edition SAGE, London, 2005
- Frantzen, V. (2012). Ungdom, identitet og medier. I Vettenranta, S. & Frantzen, V. (red.) *Mediepedagogikk – Refleksjoner om teori og praksis*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag.
- Forskningsetiske komiteer. (2009, 20. mai).
Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Hentet 26. april 2013 fra <http://www.etikkom.no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/B-Hensyn-til-personer-5---19/12-Barns-krav-pa-beskyttelse/>

- Giæver, A. (udatert). Norsk korpsånd.
VG+
Hentet fra <http://pluss.vg.no>
- Griswold, W. (2013). *Cultures and Societies in a Changing World*.
London: Sage Publications, Inc
- Hagen, I. & Wold, T. (2009). *Mediegenerasjonen – barn og unge i det nye medielandskapet*.
Oslo: Det Norske Samlaget.
- Hjelmbrekke, S. & Berge, O. (2010). *Når hornet er lagt på hylla – Fråfall av tenåringer frå musikkorps*. Bø i Telemark: Telemarksforskning.
- Hodne, B. (2002). *Norsk nasjonalkultur – En kulturpolitisk oversikt*.
Oslo: Universitetsforlaget.
- Höijer, B. (2003) "Mångfald i medievetenskapen" i Ulla Carlson (red.) Mångfald i medieforskningen (63-70).Gøteborg: NORDICOM
- Husfliden. (udatert). Folkedrakt eller bunad? Mulighetene er mange, men hva er forskjellen?
Hentet fra <http://www.norskflid.no/bunad/bunadens-historie/>
- Hustad, J. (2013, 2. Januar). Ikkje min kulturminister.
Aftenposten, Meninger.
Hentet fra : <http://www.aftenposten.no>
- King, N & Horrocks, C. (2010). *Interviews in Qualitative Research*. London: SAGE Publications Ltd
- Kotler, P & Keller, K (2009). *Marketing Management*.New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Krange, O. & Øia, T. (2005). *Den Nye Moderniteten – Ungdom, Individualisering, Identitet og Mening*. Oslo: J.W. Cappelens Forlag AS.
- Langeland, S. H. (2009). Distinksjoner og dialoger – overklasseungdoms postmoderne sensibilitet. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 9(1), 65-77.
- Landrø, K. S. (2013, 24. april). Kultur på idrettens premisser.
Dagbladet, Kultur.
Hentet fra: <http://www.dagbladet.no>
- Larsen, P. & Hausken, L. (red).(1999). *Medievitenskap Bind 4: Medier – kultur og samfunn*.
Bergen: Fagbokforlaget.
- Lewellen, T. C. (2003). *Political Anthropology – An introduction*.
Westport: Praeger Publishers.
- McPherson, B. (2013, 4. Januar). What Norwegian culture is Jon Hustad defending, then?
The Foreigner
Hentet fra <http://theforeigner.no>

- Nilssen, V. (2012). *Analyse i Kvalitative Studier – Den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Norbeck, T. (2002). *Skolekorps i klemme? – en studie av to skolekorps i Norge*. (Hovedfagsoppgave i musikkvitenskap, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet). Trondheim: NTNU
- Norges Musikkorps Forbund (udatert). *En populær hobby*. Hentet fra http://spilleglede.no/no/om_nmf/organisasjonen/medlemstall/
- Omdal, S. E. (2013, 5. januar). Ikke min sunnmøring. *Aftenbladet, Meninger*. Hentet fra <http://www.aftenbladet.no>
- Rana, M. U. (2013, 8. januar). Hadia Tajik synliggjør norske verdier. *Aftenposten, Meninger*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no>
- Rosenlund, L. (1998). Sosiale strukturer og deres metamorfoser. *Sosiologisk Tidsskrift* 1(2), 45-75
- Ryland, S. (2013). Seersuksess for Korpsfiksert. Hentet 10. mai 2013 fra http://www.musikkorps.no/Seersuksess+for+Korpsfiksert.b7C_w7rIXq.ips
- Svardal, Y. G. (2013, 24. april). Meiner korpsmiljøet syt over manglende mediedekking. *Norhordaland, Puls*. Hentet fra <http://www.nordhordland.no/>
- Sæther, K. (2012). *Norges Musikkorps Forbund - Dypdykk i oppfatningen av korps*. Bergen: Brand Cognition.
- Tjora, A. 2011 (2. opplag). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Akademiske Forlag AS.
- Turtum, N. G. (2012). *Ungdom og korps: Hvorfor velger ungdommer å slutte i den frivillige, musikalske læringspraksisen som korps utgjør?* (Masteroppgave, Høgskolen i Hedmark). Hentet fra <http://brage.bibsys.no/hhe/retrieve/2901/Turtum.pdf>
- Østerud, Ø. (2007). *Statsvitenskap – Innføring i politisk analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Valestrand, V. (2013, 21. januar). Ja til korpsvisitering [Blogginlegg]. Hentet fra http://www.spilleglede.no/Ja+til+korpsvisitering.b7C_w7jK1F.ips
- Wiig, F. L. (red.). (2010). *Korps i takt og utakt*. Oslo: Vega Forlag

Vedlegg

Vedlegg 1: Arbeidsproblemstillinger

- 1) Hvilket bilde har ungdomsskoleelever i 2013 av korpsbevegelsen? Er dette forskjellig for de som er aktive i bevegelsen, og de som ikke er tilknyttet bevegelsen?
- 2) Hvilken betydning har korpsbevegelsens omdømme blant ungdomsskoleelever for rekruttering (og frafall)?
- 3a) Hva slags betydning har medlemskap i korps for ungdommers status på skolen/blant andre ungdommer? 3b) Ulik status innad i korps og utenfor?
- 4) Hvilken betydning har mediedekningen av korps for ungdommers bilde av korpsbevegelsen?

Vedlegg 2: Intervjuguidene

Intervjuguide 1: Intervjuguide for fokusgruppene med informanter uten korpsbakgrunn.

Innledning: Informere om hva intervjuet handler om, personvern etc.

Navn, klasse, hvordan kjenner dere hverandre?

Hva driver dere med på fritiden?

Hva liker dere best å gjøre på fritiden?

Omdømme

Hva tenker dere når dere hører ordet «korps»?

Kjenner dere noen som spiller i korps?

Hva slags type person ser dere for dere når det er snakk om korps?

Hva er typisk korps?

Hvordan er typisk korpsmusikk?

Husker dere hva dere tenkte om korps da dere var yngre?

Har dette forandret seg?

Er det viktig for dere at det finnes korps i Norge?

Rekruttering

Har dere selv vurdert å begynne å spille i korps noen gang?

Hvorfor begynte dere ikke?

Snakket dere med noen om det? Hvem, og hva sa de?

Hvis dere får barn, hvordan vil dere stille dere til om de skal spille i korps, tror dere?

Hvorfor tror dere folk spiller i korps?

Sosial status

Hva tenker dere om folk som spiller i korps/ hvordan tenker dere at de er?

Betyr det noe for dere om de dere henger sammen med spiller i korps?

Hvorfor?

Vet dere om mange på skolen deres som spiller i korps?

Er det kult å spille i korps?

Hvorfor/hvorfor ikke?

Bryr dere dere om å være «kule»?

Hvem er kule? Hvordan er de kule folkene på skolen?

Hva betyr en hobby for om noen er kul eller ikke?

Er det noen hobbyer dere vil trekke frem som er spesielt kul eller ukul å drive med?

Er det mange gjenger/klikker på skolen? Hva slags type klikker er det/hva gjør at du havner i den og den klikken?

Vet dere om noen som ikke vil være sammen med folk som spiller i korps?

Media:

Har dere lagt merke til noe i media som handler om korps? For eksempel film, nyheter, TV, etc.

Hva slags type ting har dere lagt merke til?

Hva synes dere disse innslagene sier om korps?

Kan dere huske om disse innslagene stemte overens med det bildet dere hadde av korps fra før?

Kan dere huske om noen av disse innslagene fikk dere til å tenke annerledes på korps?

Avrunding

Intervjuguide 2: Intervjuguide for fokusgruppene med informanter med korpsbakgrunn.

Innledning: Navn, klasse (årstrinn), skole. Går dere på samme skole, i samme klasse?

Hvordan ble dere kjent med hverandre? Før eller etter begynte i korps?

Hva driver dere med på fritiden i tillegg til å spille i korps?

Hva liker dere best å gjøre på fritiden?

Rekruttering

Hvor lenge har dere spilt i korps?

Hvorfor begynte dere å spille i korps (husker dere)?

Hvorfor spiller dere i korps nå?

Har dere (hatt) noen forbilder i korpset?

Tror dere at dere er forbilde for noen av de yngre i korpset?

Pleier dere å høre på andre korps?

Er det noen dere ser opp til/noen dere blir inspirert av?

Vil dere anbefale andre å begynne i korps?

Omdømme

Hva tenker dere på når dere hører ordet «korps»?

Hvordan ser dere for dere en typisk korpsmusikant?

Hva er typisk korpsmusikk?

Hva er typisk korps?

Hvorfor?

Hva er bra med å spille i korps?

Sosial status skole

Snakker dere mye om korps til vennene dere?

Hva synes vennene deres om korps?

Er det mange på skolen deres som spiller i korps?

Er det kult å spille i korps?

Hvorfor?

Har det at dere spiller i korps noe å si for hvem dere henger med på skolen?

Er dere mye sammen med folk som ikke spiller i korps?

Bryr dere dere om å være «kule» på skolen?

Hvem er kule? Hvordan er de kule folkene på skolen?

Er det mange gjenger/klikker på skolen?

Hva slags type klikker er det/hva gjør at du havner i den og den klikken?

Har dere opplevd å ikke få være med noen fordi dere spiller i korps?

Sosial status i korps

Er det noen klikker i korpset?

Hvordan er disse/er det noe spesielt som bestemmer hvem som er med hvem?

Er det noen som er kulere enn andre i korpset?

Hva er det som gjør disse kulere?

Er det mer kult å spille noen instrumenter enn andre?

Er det viktig å være flink i korpset?

Er det viktig for dere å få spille solo?

Media

Har dere sett noe om korps i media som dere kan huske?

Hva?

Hvordan synes dere korps ble fremstilt?

Stemmer bildet dere får i media av korps med deres eget bilde?

Er det stas å komme i avisen/på TV i innslag som handler om korps?

Avrundning

Vedlegg 3: infoskriv og samtykkeskjema

Forespørsel om å delta på intervju i forbindelse med masteroppgave

Jeg er en masterstudent i medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi ved NTNU, og skal våren 2013 skrive min avsluttende masteroppgave. Tema for oppgaven er «korpsbevegelsens omdømme i ungdomsskolen», og jeg vil undersøke om det er ulike holdninger blant de som selv spiller i korps og de som ikke er tilknyttet korpsbevegelsen. Jeg vil også undersøke om det er sammenheng mellom omdømme og rekruttering, og om medias dekning av korps har noe å si for korpsbevegelsens omdømme i ungdomsskolen. I tillegg ønsker jeg å se på forholdet mellom sosial status i ungdomsskolen og det å spille i korps.

I den forbindelse ønsker jeg å intervju 15-25 ungdomsskoleelever. Intervjuene vil foregå i grupper, og jeg ønsker at gruppene skal bestå av 3-5 ungdommer som kjenner hverandre godt. Jeg kommer til å intervju to eller tre grupper med ungdom som spiller i korps, og to eller tre grupper med ungdom som ikke er tilknyttet korpsbevegelsen. Intervjuet vil foregå som en samtale mellom meg og ungdommene, hvor jeg stor sett styrer samtalen med spørsmål og kommentarer, og de ellers får prate fritt seg imellom. Av praktiske årsaker ønsker jeg helst å intervju ungdom i Trondheim og omegn, da jeg selv holder til i Trondheim. Tid og sted for intervjuet bestemmes ved nærmere avtale.

Spørsmålene i intervjuene vil handle om hvordan ungdommene ser på korpsbevegelsen, rekruttering til korps, sosial status i skolen og korps i media. Intervjuene vil ta omtrent 30-60 minutter, avhengig av hvor mye ungdommene har å fortelle. Jeg vil også be om å få ta opp intervjuene av praktiske årsaker. Disse opptakene vil kun bli hørt av meg, og vil bli slettet så snart jeg ikke lenger har bruk for dem. Deltakere i undersøkelsen vil også bli anonymisert, slik at ingen skal kunne gjenkjenne noen i sluttproduktet. Personlig informasjon om deltakere vil bli behandlet av meg personlig, og vil destrueres så snart jeg er ferdig med oppgaven.

Deltakelse er frivillig, og ungdommen kan når som helst trekke seg uten nærmere forklaring.

Prosjektet avsluttes med innlevering av oppgaven 6. juni og muntlig forsvaring i løpet av sommeren 2013.

Studien er meldt inn til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). For deltakelse i intervju, undertegnes samtykkeerklæring under av deltaker og forelder/foresatt.

For spørsmål, kan jeg kontaktes på telefon 41502129, eller mail siljemargrethej@gmail.com. Du kan også kontakte min veileder Oddveig Storstad på mail oddveig.storstad@bygdeforskning.no.

Håper å høre fra dere!

Vennlig hilsen

Silje Margrethe Jørgensen
Tidemandsgate 5
7030 Trondheim

Samtykkeerklæring:

Jeg har mottatt skriftlig informasjon og er villig til å delta i studien.

Signatur .....

Telefon .....

Mailadresse.....

For foresatte:

Jeg har mottatt skriftlig informasjon, og samtykker at ..... Har tillatelse til å delta i studien.

Signatur.....

Telefon.....